

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ—ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ—ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

Ο ΜΕΣΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ.

Ἐὰν ἦτο δυνατόν νὰ γραφῶσιν ἐν πίνακι ὅλαι αἱ ἠθικαί, πνευματικαί καὶ ὕλικαὶ ιδιότητες τοῦ ἀνθρώπινου γένους, διὰ τρόπου ὥστε αἱ ἀκρότητες αὐτῶν νὰ διευθύνωνται πρὸς τὴν περιφέρειαν, θὰ ἤρκει ἀπλῆ τοῦ πίνακος τούτου ἡ θέα, ἵνα πείσῃ ἕκαστον περὶ τῆς μεγίστης ἐν τῷ μεταξὺ ἐκτάσεως τῶν μεσοτήτων. Αἱ ὑπερβολαί, ἀπομοκρυνόμεναι πρὸς τὰ ὅρια, ἀφίνουσι πρὸς τὸ κέντρον εὐρύτατον στάδιον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐκτυλίσσει τὸν προορισμὸν τοῦ ὀ μ έ σ ο ς ἄ ν θ ρ ω π ο ς.

Ἀπὸ τοῦ γίγαντος μέχρι τοῦ νάνου, ἀπὸ τοῦ πολυσάρκου μέχρι τοῦ σκελετώδους, ἀπὸ τοῦ γέροντος μέχρι τοῦ νηπίου καὶ οὕτω καθεξῆς ἐν τῷ ὕλικῳ κόσμῳ, —ἀπὸ τοῦ ἄσώτου μέχρι τοῦ φιλαργύρου, ἀπὸ τοῦ δούλου τῆς ἡδονῆς μέχρι τοῦ ἀσπόνδου ἐχθροῦ ταύτης, ἀπὸ τοῦ ἀποτόλμου μέχρι τοῦ δειλοῦ καὶ οὕτω καθεξῆς ἐν τῷ ἠθικῳ κόσμῳ, —ἀπὸ τοῦ βλακῆς μέχρι τοῦ πονηροῦ, ἀπὸ τοῦ δεισιδαίμονος μέχρι τοῦ ἀσεβοῦς, ἀπὸ τοῦ ὀχλοκρατικοῦ μέχρι τοῦ μοναρχικοῦ καὶ οὕτω καθεξῆς ἐν τῷ πνεύματικῳ κόσμῳ, —ὑπάρχουσι τόσοι σταθμοὶ ἵνα κατοικήσῃ ἡ *Aurea mediocritas*, ἡ Χρυσὴ Μετριότης!

Ἄρχει καὶ ὑπὸ τὰς τρεῖς ταύτας ἐπόψεις νὰ μεταβιβάσῃ τις τὴν ιδέαν ἀπὸ τοῦ ἀτόμου εἰς τὴν κοινωνίαν ὀλόκληρον, ἵνα περιλάβῃ ὅλου τοῦ θέματος τὴν σημαντικότητα. Διότι ἐκ τῶν σπλάγχων αὐτοῦ προκύπτει ἐπιστη-

μονικὸν ὄργανον, τὸ ὁποῖον, ὡς παρατηρεῖ ὁ εὐρετής του *Quetelet*, προώριστα ἀπὸ συλλήβδην τρόπον τινὰ ἐπισκοπήσεως νὰ διαφωτίσῃ τὸ ὅλον κοινωνικὸν σύστημα. Ὁ μέσος ἄνθρωπος, λέγει ὁ διάσημος καταστατικὸς, εἶναι ἐν τῷ ἔθνει ὅ,τι τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος ἐν τῷ σώματι. Καὶ ἔχει δίκαιον, διότι φαντάζομαι τὸν νομοθέτην, διοικητὴν ἢ δικαστὴν ἐκεῖνον, ὅστις κρίνων τὰς περιστάσεις, αἵτινες καλοῦσιν τὴν ἐξουσιαστικὴν προσοχὴν του, ἔχει πρόχειρον τὸ καθολικὸν τοῦτο τῆς μεσότητος κέντρον, περὶ τὸ ὁποῖον στρέφονται νὰ κινουῦνται αὐτὰς καὶ κινουμένα ὑπ' αὐτῶν πρόσωπα.

Καὶ ἐκ μὲν τῆς ὕλικῆς ἐπόψεως ἡ ἀνεύρεσις τοῦ μέσου ἀνθρώπου εἶναι οὐσιωδῶς εὐκολωτέρα. Ἄρκει π. χ. ἐπὶ τῶν ἡλικιῶν δεδομένης περιόδου τῆς ἐθνικῆς ζωῆς νὰ ληφθῇ ὡς βάσις ὁ μέσος αὐτῶν ὄρος, ἵνα κατασκευασθῇ ὁ ἄξων περὶ ὃν ὅλαι αἱ συζῶσαι ἡλικίαι στρέφονται ἐν τῷ χρόνῳ. Ἐπὶ τοῦ ἀναστήματος, μετρωμένων τῶν ἀτομικῶν διαστάσεων αὐτοῦ, δύναται τις νὰ εὕρῃ τὰ ὅρια τοῦ μέσου ἐν τῷ ἔθνει ἀναστήματος. Ἐπὶ τῆς μυωνικῆς δυνάμεως, χάρις εἰς τὰς μετρικὰς αὐτῆς μεθόδους, δύναται νὰ εὐρεθῇ ἡ μέση τοῦ λαοῦ ἰσχὺς. Οὕτω δὲ καθεξῆς, ἐπὶ τῆς βιομηχανικῆς δραστηριότητος καὶ εὐχειρίας διὰ τῶν προϊόντων αὐτῆς, ἐπὶ τῆς πορείας ἐκ τοῦ χρόνου αὐτῆς, κλπ. δύναται νὰ κατασκευασθῇ ὁ ὕλικὸς μέσος ἄνθρωπος.

Αἱ δυσκολίαι ἀναφαίνονται βαρεῖαι, καθόσον ἀπὸ τῆς ὕλης μεταβαίνομεν εἰς τὸ ἦθος καὶ τὸ πνεῦμα. Ἐὰν ὑπὸ ἀτομικὴν ἐποψιν ἡ εὕρεσις τοῦ ἀρίστου μέτρου ἀποτελῇ τὸ ἰδανικὸν τῆς φιλοσοφίας, ὑπὸ γενικὴν ἐποψιν πρόκειται οὐσιωδῶς περὶ τῆς κοινωνικῆς συλλήβδην ἀρετῆς, τῆς ὁποίας ὁ ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι τοῦ Ξενοφῶντος (Β' β', 22) μῦθος εἶναι ὠραῖος μὲν οὐχὶ δὲ καὶ ἐπαρκής : «Καὶ φανῆναι αὐτῷ (ἄνθρωπος εἶναι οὗτος ἡ λαὸς) δύο γυναῖκας προσιέναι μεγάλας, τὴν μὲν ἐτέραν εὐπρεπῆ τε ἰδεῖν

καὶ ἐλευθέριον φύσει, κεκοσμημένην τὸ μὲν σῶμα καθαρότητι, τὰ δὲ ὄμματα αἰδοῖ, τὸ δὲ σχῆμα σωφροσύνη, ἐσθῆτι δὲ λευκῇ· τὴν δὲ ἐτέραν τετραμμένην μὲν εἰς πολυσαρκίαν τε καὶ ἀπαλότητα, κεκαλωπισμένην δὲ τὸ μὲν χρῶμα, ὥστε λευκοτέραν τε καὶ ἐρυθροτέραν τοῦ ὄντος δοκεῖν φαίνεσθαι, τὸ δὲ σχῆμα, ὥστε δοκεῖν ὀρθοτέραν τῆς φύσεως εἶναι, τὴν δὲ ὄμματα ἔχειν ἀναπεπταμένα, ἐτθῆτα δὲ ἐξ ἧς ἂν μάλιστα ἡ ὠρα διαλάμποι, κατασκοπεῖσθαι δὲ θαμὰ ἑαυτὴν, ἐπισκοπεῖν δὲ καὶ εἴ τις ἄλλος αὐτὴν θεᾶται, πολλάκις δὲ καὶ εἰς τὴν ἑαυτῆς σκιὰν ἀποβλέπειν.»

Ἐν γένει ἡ καθαρὰ φιλοσοφία, ἐν ταῖς ἀφηρημέναις ἐρεῦναις αὐτῆς, τίθησι τὴν ἀρετὴν μεταξὺ τῶν πολεμικῶν πρὸς ἀλλήλας ὑπερβολῶν. Πρόχειρος οὕτω εἶναι εἰς ἀπόδειξιν ἡ ἐπομένη Ἀριστοτέλειος κατάταξις :

Ἄπαθεια	Πραότης	Ὀργή
Κολακεία	Φιλία	Μῖσος
Ἄσωτεία	Ἐλευθεριότης	Φιλαργυρία
Ἄλαζονεία	Φιλαλήθεια	Ἐποκρίσια
Βαναυσότης	Ἀστειότης	Ἀγροικία
Ἀκράτεια	Ἐγκράτεια	Ἀναισθησία
Πανουργία	Φρόνησις	Μωρία
Θρασύτης	Τόλμη	Δειλία

Ἄλλ' ἡ καταστατικὴ, ἐπιτραπέτω μοι, φιλοσοφία προτιμᾷ μᾶλλον συγκεκριμένην ὁδὸν, προσδοκῶσα ἐκ τῶν μεθόδων τῶν ἐξηκριβωμένων ἐπιστημῶν καὶ ἐκ τῆς ἀρμονίας τῶν οἰκείων αὐτῇ ἀριθμῶν τὴν καθολικὴν ἐξακρίβωσιν τῶν κοινωνικοῦ τῆς μεσότητος φαινομένου. Καθὼς παρατηρεῖ ὁ *Quetelet* (Κοινωνικὴ Φυσικὴ βιβλ. 3) ἠθικαί τινες ἰδιότητες τῶν ἀνθρώπων εὐρίσκονται ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς, ἐν οἷς καὶ αἱ ὕλικαι, ὄρους, δύνανται δὲ νὰ ἐκτιμηθῶσιν ἀναλόγως τῶν ἀποτελεσμάτων, τὰ ὁποῖα παράγουσι. Ὅπως μεταξὺ κοινῶν ἐργατῶν εἶναι ὁ μὲν διπλασίως ἢ τριπλα-

σίος ἐνεργητικώτερος τοῦ δὲ, ἐὰν ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὄρους παράγη καθ' ἑκάστην διπλάσια ἢ τριπλάσια προϊόντα, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐπὶ τῶν ἐργαζομένων τὰ πνευματικὰ ὁ ἀριθμὸς π. χ. τῶν συγγραμμάτων δεδομένου συγγραφέως, ἀνεξαρτήτως πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ἀξίαν αὐτῶν, μαρτυρεῖ περὶ τῆς γονιμότητος του, καθὼς καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν τέκνων ἐλέγχει τὴν γονιμότητα τῆς μητρός.

Ἐὰν αἱ διάφοροι ιδιότητες τοῦ ἀνθρώπου ἐξεδηλοῦντο διὰ πράξεων τῆς αὐτῆς ἀξίας, οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι αἱ ιδιότητες αὗται ἠδύναντο νὰ ἐκτιμηθῶσιν ἐπακριβῶς καὶ νὰ συγκριθῶσι πρὸς ἀλλήλας. Ἐνῶ δὲ ἡ κοινὴ βιωτικὴ θεωρεῖ ὡς παραλογισμόν τὴν δι' ἀριθμῶν ἔκφρασιν τῆς σχετικῆς γενναιότητος δύο ἀνθρώπων, ἢ τῆς εὐφυΐας των ἢ τῆς φρονήσεως ἢ τῆς πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ κακὸν κλίσεως αὐτῶν, ἐρευνητέον κατὰ πόσον τοιαύτη τις ἐργασία δύναται νὰ συνδυασθῇ πρὸς τινὰς περιστάσεις.

Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι δύο ἄνθρωποι, ἐπὶ ταῖς αὐταῖς εὐκολίαις καὶ περιστάσεσι, πράττουσι καθ' ἑκάστην πράξεις γενναιότητος, 500 ὁ μὲν, 300 ὁ δὲ. Προφανῶς ἡσχέσις τῆς γενναιότητος τῶν ἀνθρώπων τούτων εἶναι ὡς 500 : 300, ἤτοι 5 : 3. Ἐπεκτεινομένων δὲ τῶν παρατηρήσεων ἐπὶ πλειόνων ἐτῶν, ἢ τοιαύτη ἐκτίμησις πλησιάζει πλειότερον πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Ἐπομένως ἡ ἀτοπία ἐν τοῖς τοιούτοις ὑπολογισμοῖς συνίσταται ἰδίως εἰς τὸ ἀδύνατον 1) τῆς ὑπάρξεως δύο ἀνθρώπων ὑπὸ τὰς αὐτὰς πρὸς διάπραξιν γενναίων πράξεων περιστάσεις, 2) τῆς ἐκάστοτε καταμέτρησεως τῶν πράξεων τούτων, 3) τοῦ ἀθροίσματος μεγάλου ἀριθμοῦ αὐτῶν πρὸς μείζονα ἐντεῦθεν προσέγγισιν τῆς ἀληθείας.

Ἄλλὰ τὸν σκόπελον τοῦ ἀδυνάτου δυνάμεθα νὰ ὑπερβῶμεν, μεταβαίνοντες ἀπὸ τῶν πράξεων τῆς γενναιότητος εἰς τὰς πράξεις π. χ. τῆς κλοπῆς, καὶ ἀντὶ τῶν δύο ἀνθρώπων λαμβάνοντες ὡς βάσεις δύο ὁλοκλήρους ἡλικίας,

π. χ. τὴν ἀπὸ τοῦ 21—25ου ἔτους καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ 35—40ου. Τοιοῦτοτρόπως, ἐξακολουθεῖ ὁ Quetelet, ὑπολογιζομένων τῶν ἐντὸς τῶν δύο τούτων ἡλικιῶν κατὰ τὴν τετραετίαν 1826—1829 ζησάντων ἐν Γαλλίᾳ εἰς τὸν αὐτὸν ἑκατέρωθεν ἀριθμὸν, ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ἐπὶ κλοπῆ καταδικῶν, ὅτι ἡ σχέσις τῶν κλοπῶν τῆς πρώτης ἡλικίας πρὸς τὰς τῆς δευτέρας εἶναι ὡς 5 : 3.

Ἄς ὑποθέσωμεν ἤδη ὅτι ἐν τινι τελειότερα κοινωνικῇ τοῦ μέλλοντος ἀποκαταστάσει καταλαμβάνει τὴν προοδευτικὴν ἀνθρωπότητα ἢ ἀνάγκη τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἐκτιμήσεως τῶν πράξεων π. χ. τῆς γενναιότητος καὶ τῆς ἀρετῆς, ἀπὸ ἀναλόγου τινος πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν ἐγκλημάτων νῦν ἐν χρήσει ἐργασίαν. Εὐθὺς τὰ αὐτὰ δύνανται ὡς ἀνωτέρω νὰ προκύψωσιν ὑπολογιστικὰ μεταξὺ τῶν ἡλικιῶν ἀποτελεσματα: Ὁ ἀρχικῶς λοιπὸν σημειωθείς παραλογισμὸς τῆς ἐκτιμήσεως ταύτης εἶναι μᾶλλον φαινόμενος ἢ πραγματικὸς, συνδέεται δὲ οὐσιωδῶς πρὸς τὴν ἐνεστῶσαν ἔλλειψιν τῶν ἀναγκαίων πρὸς ὑπολογισμόν στοιχείων.

Ἐν γένει ἡ χρῆσις τῶν ἀριθμῶν πρὸς καταμέτρησιν τῶν ιδιοτήτων ἐκείνων τοῦ ἀνθρώπου, ὅσαι δύνανται ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν νὰ ἐκτιμηθῶσι, περιορίζεται εἰς τὰς ἐπομένας περιστάσεις: 1) Ὅταν τὰ ἀποτελέσματα δύνανται νὰ ἐκτιμηθῶσι δι' ἀμέσου τινὸς μέτρου, καταμετρωμένου τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐνεργητικότητος των, ὡς π. χ. ἐπὶ τῶν παραγομένων ὑπὸ τῆς ἰσχύος, τῆς ταχύτητος, τῆς δραστηριότητος ἐφηρμοσμένης εἰς προϊόντα ὑλικά τῆς αὐτῆς φύσεως. 2) Ὅταν αἱ ιδιότητες εἶναι τοιαῦται, ὥστε τὰ ἀποτελέσματά των εἶναι σχεδὸν τὰ αὐτὰ καὶ ἀνάλογα πρὸς τὴν ἐπανάληψιν ἑαυτῶν, ὡς ἡ γονιμότης τῶν γυναικῶν, ἡ μέθη, κλπ. Τοιοῦτοτρόπως ἐὰν δύο ἄνθρωποι ὑπὸ τὰς αὐτὰς περιστάσεις μεθύσκωνται τακτικῶς ὁ μὲν ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος, ὁ δὲ δις, δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ κλίσις αὐτῶν πρὸς τὴν μέθην εἶναι ὡς ἐν πρὸς δύο. 3) Ὅταν αἱ αἰτίαι εἶναι τοιαῦται, ὥστε πρέπει νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν

τόσον ἢ ἐπανάληψις τῶν ἀποτελεσμάτων ὅσον καὶ ἡ δρα-
στικότητα αὐτῶν, καὶ τοιαῖα δυσχέραι καθίστανται τότε
μέγιστα καὶ μάλιστα ἀνυπέρβλητοι εἰς πολλὰς περιπτώ-
σεις, ὡς ἐκ τῶν ὀλίγων δεδομένων τὰ ὅποια ἔχομεν ἐπὶ
τοῦ παρόντος. Τὸ ζήτημα ἀπλοποιεῖται διὰ τῆς διαιρέσεως
παραλειπομένων δὲ τῶν διαφορῶν βαθμῶν τῆς δραστι-
κότητος τῶν ἀποτελεσμάτων, λαμβάνεται μόνη ἡ ἐπανά-
ληψις αὐτῶν, ὡς παρετηρήθη π. χ. ἐπὶ τῆς ἐγκληματικῆς
ροπῆς. Ὅσον πολυαριθμότεραι αἱ παρατηρήσεις, τόσον ἡ
ἀξία τῶν ὑπολογισμῶν σταθερωτέρα. Ἐχει τι σχετικὸν ἡ
ἐργασία αὕτη πρὸς τὰς ἐξετάσεις τῶν σχολείων, καθ' ἃς
δι' ἀριθμῶν βεβαιοῦται ὁ βαθμὸς τῶν γνώσεων καὶ τῶν
ἐλλείψεων τῶν μαθητῶν.

Ἀπὸ τῶν ἀνωτέρω μεθόδων δύναται νὰ προκύψῃ ὁ μέ-
σος ἄνθρωπος καθ' ὅλας ἐκείνας τὰς ιδιότητας, αἵτι-
νες δύνανται νὰ ἐκτιμηθῶσι διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν.
Ἐὰν ὁ νόμος οὗτος ὑφίσταται ἐξαιρέσεις τινάς, ὡς ὅλοι
οἱ νόμοι τῆς φύσεως, τοῦλάχιστον εἶναι ἱκανὸς νὰ ἐκφράσῃ
καλλίτερον τὰ συμβαίνοντα ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Ὁ ἄνθρωπος
φέρει κατὰ τὴν γέννησίν του ὅλας τὰς ιδιότητας, αἵτινες
ἀναπτύσσονται διαδοχικῶς καὶ εἰς ἀναλογίας κατὰ τὸ μάλ-
λον ἢ ἥττον μεγάλας. Ἡ φρόνησις ὑπερισχύει παρὰ τού-
τω, ἢ φιλαργυρία παρ' ἐκείνω, ἢ φαντασία παρ' ἄλλω κλπ.
Ἀλλὰ ταῦτα εἶναι παρεκβάσεις, καθὼς τὸ μέγιστον ἀνά-
στημα τοῦ σώματος, ἢ πρόωρος φαντασία καὶ τὸ δραστή-
ριον καὶ ἰσχυρὸν γῆρας. Τὸ δὲ γεγονός, ὅτι ἔχομεν συ-
νεῖδησιν τῶν παρεκβάσεων τούτων, ὑποδεικνύει τὴν ἐνδό-
μυχον συναίσθησιν περὶ ὑπάρξεως γενικοῦ τινος νόμου ἀ-
ναπτύξεως, ἐκ τοῦ ὁποίου προκύπτει ἡ ἰδέα τοῦ μέσου ἄν-
θρώπου, ἵνα χρησιμεύσῃ εἰς καταμέτρησιν τοῦ ἔθνους ἰδίᾳ
καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἐν γένει, καθόσον προάγεται ὁ πο-
λιτισμὸς καὶ τελειοποιοῦνται τὰ ἐφόδιά του.

ΠΕΡΙ ΦΟΡΩΝ.

Ἐν τῷ προηγουμένῳ φυλλαδίῳ τῆς Οἰκονομικῆς Ἐ-
πιθεωρήσεως ἐπραγματεύθημεν περὶ φόρων ἐν γένει, καὶ ἰ-
διαιτέρως μεταξὺ τῶν ἀμέσων, περὶ τῶν ἐγγείων. Ἦδη
θέλομεν ἀσχοληθῆ περὶ τῶν ἐμμέσων φόρων, κατόπιν τῶν
ὁποίων καὶ περὶ σχεδίων τινῶν μεταρρυθμιστικῶν.

Ἐμμεσοὶ φόροι.—Ὁφείλουσιν οὗτοι τὸ ὄνομά των
εἰς τὴν ἐπίπτωσίν των. Ἐνῶ ἀποτείνονται εἰς γεωργικά τινα
καὶ χειροτεχνικά προϊόντα, ζητεῖται ἡ πληρωμὴ των, εἴ-
τε ἐν ἀρχῇ, εἴτε κατὰ τὴν κυκλοφορίαν, εἴτε κατὰ τὴν
εἰσοδον ἐν ταῖς πόλεσιν, εἴτε κατὰ τὴν ἀφίξιν ἢ τὴν πώ-
λησιν παρὰ τοῖς ἐμπόροις ἢ τοῖς πωληταῖς. Ἀλλ' οἷοι-
δήποτε καὶ ἂν ᾧσιν οἱ παραγωγεῖς ἢ οἱ ἔμποροι, τοὺς ὁ-
ποίους ὁ νόμος ὑποχρεοῖ εἰς πληρωμὴν, πράγματι οὗτοι
ἐκτελοῦσιν προκαταβολὰς, ἀποδιδόμενας αὐτοῖς ὑπὸ τῶν
καταναλωτῶν καθ' ἡν στιγμὴν τὸ φορολογούμενον ἐμπό-
ρευμα μεταβαίνει εἰς χεῖρας των. Λαμβανομένων τῶν
πραγμάτων ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ἔποψιν, τὸ πᾶσόν των
ἐπιβεβλημένων φόρων προστίθεται εἰς τὸ τῶν διαφο-
ρων δαπανῶν, διὰ τῶν ὁποίων τὰ προϊόντα δύνανται νὰ
παραδοθῶσιν εἰς τὴν κατανάλωσιν· συγχωνεύονται εἰς τὰς
δαπάνας αὐτὰς καὶ καθίστανται μέρος αὐτῶν ἀδιαχώριστον
ἐπιπίπτοντες εἰς βᾶρος τοῦ κοινοῦ. Ἄλλως δὲν δύναται
νὰ γίνῃ, διότι εἶναι ὅρος ὑπάρξεως διὰ πᾶσαν βιομηχανίαν
νὰ ἀνταμείβηται ἐντὸς τοῦ συνήθους μέτρου· καὶ αἱ φορο-
λογούμεναι βιομηχανίαι δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ὑπάρξωσιν ἐὰν
τὰ προϊόντα των δὲν ἐτοποθετοῦντο εἰς τιμὴν ἱκανὴν νὰ
τὰς ἀποζημιώσῃ διὰ τὰς ἰδιαιτέρας θυσίας τὰς ὁποίας τὸ
Κράτος ἀπαιτεῖ ἀπὸ αὐτὰς.

Καὶ εἶναι μὲν δυνατὸν καθ' ἡν στιγμὴν ἐπιβάλλεται ὁ
φόρος, αἱ σχέσεις μεταξὺ ζητήσεως καὶ προσφορᾶς νὰ μὴ

μεταβάλλονται ὅσον ἔδει ταχέως, ὅπως ἐπιρρίψωσιν ἀμέσως ὀλόκληρον τὸ βάρος ἐπὶ τῶν καταναλωτῶν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον οἱ παραγωγεῖς, ὑφιστάμενοι ζημίας καταστρεπτικᾶς, περιστέλλουσι τὰ βιομηχανικὰ ἔργα των μέχρι τοῦ σημείου καθ' ὃ τὸ ἀνεπαρκές τῆς προσφορᾶς δύναται νὰ ἐπαναγάγῃ τὴν ἰσορροπίαν μεταξὺ τῶν βαρῶν καὶ τῶν κερδῶν τῆς παραγωγῆς. Κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν οἱ ἔμμεσοι φόροι, δι' αὐτὸ τοῦτο διότι ἔχουσιν ὡς ἀναπόφευκτον ἀποτέλεσμα νὰ ὑπερτιμῶσι τὰ ἐδώδιμα καὶ τὰ ἐμπορεύματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπιβάλλονται, περιστέλλουσι τὴν πώλησίν των. Ἐκ τούτου δὲ αἱ παραγωγικαὶ βιομηχανίαι ὑφίστανται πλείονα στενοχωρίαν καὶ ὀλιγωτέραν ἀνάπτυξιν.

Οἱ ἔμμεσοι φόροι, λαμβανόμενοι ἐν τῇ γενικότητί των, ἔχουσιν, ὡς ὅλοι οἱ ἄλλοι, τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰ ἀτοπήματα αὐτῶν. Τὸ μέγιστον πλεονέκτημά των εἶναι ὅτι συνήθως πληρώνονται μετὰ μεγάλης εὐκολίας. Τῶ ὄντι, οἱ ἔχοντες λογαριασμοὺς μετὰ τοῦ Κράτους, ἐργαστασιάρχαι ἢ ἔμποροι, εἰσὶν ἀρκούντως πεφωτισμένοι ὥστε νὰ γινώσκωσιν ὅτι δὲν εἶναι ὑπόχρεοι εἰμὴ εἰς προκαταβολήν, ἢ ἀξία τῆς ὁποίας ἀποδοθήσεται αὐτοῖς καθ' ἡν σιγμὴν τὰ φορολογούμενα προϊόντα μεταβῶσιν ἀπὸ τὰς ἰδικᾶς των εἰς ἄλλων χεῖρας. Ὅσον διὰ τοὺς καταναλωτὰς οἵτινες, ἐπὶ τέλους, πληρώνουσιν ὅλους, ἢ εὐκολία τοῦ πληρῶναι κατ' ὀλίγον, διὰ μικροτάτων ποσῶν, καθόσον ἐνεργοῦσι τὰς ἀγορὰς των, ἀπατᾶ αὐτούς, καὶ δὲν εἶναι σπάνιον νὰ εὐρίσκονται τινές μεταξὺ αὐτῶν ἀγνοοῦντες καὶ αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν φέρων οἵτινες δὲν θέτουσιν αὐτοὺς εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ δημοσίου. Πληρώνοντες οὗτοι τὰ πράγματα, τῶν ὁποίων αἱ φορολογικαὶ ἀπαιτήσεις τοῦ Κράτους ὑψόνουσι περισσώτερον τὴν ἐμπολαίαν ἀξίαν, νομίζουσιν ὅτι δὲν πληρώνουσιν εἰμὴ τὴν φυσικὴν τιμὴν. Ἀναμφιβόλως εἶναι τοῦτο πλεονέκτημα ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῆς πολιτικῆς, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ θεω-

ρηθῆ ὡς τοιοῦτον καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῆς δικαιοσύνης.

Τὰ ἄτοπα τὰ παρακολουθοῦντα τοὺς ἔμμεσους φόρους, μὴ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἐπιρροῆς τὴν ὁποίαν ἐξασκοῦσιν ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν διαφόρων τάξεων τοῦ πληθυσμοῦ, συνίστανται κυρίως εἰς τὸ ὅτι παροτρύνουσιν εἰς τὸν δόλον, τὸν ὁποῖον γεννῶσι, καὶ εἰς τὸ ὅτι συνεπάγουσι ὑπερβολικὰς δαπάνας εἰσπράξεως. Ἰσοσάφεια, ὅπως ἀπαλλαγῶσιν ἐξ αὐτοῦ, ὑπάρχει διὰ τοὺς ἀφείλοντας νὰ τὸν ἀποτίσωσιν, ὥστε πολλοὶ μεταξὺ τούτων οὐδεμιᾶς περιστάσεως ἀμελοῦσι πρὸς τοῦτο. Ἐντεῦθεν ἐπονται συνεχεῖς διαπληκτισμοὶ μεταξὺ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ δημοσίου καὶ τῶν ἰδιωτῶν, ψευδεῖς δηλώσεις εἰς τὴν ἐξαγωγήν καὶ εἰσαγωγήν τῶν ἐμπορευμάτων, ἐντεῦθεν λαθρεμπόριον πολλάκις πολὺ ἐκτεταμένον καὶ πολλάκις τοσοῦτον ἐπικερδές, ὥστε οἱ μετερχόμενοι αὐτὸ σφοδρῶς θὰ ἐλυποῦντο διὰ τὴν ἔλλειψιν φόρου, εἰς ὃν ἀφείλουσι κέρδη μέγιστα. Ἡ ἀνάγκη τοῦ προλαμβάνειν τὸν δόλον καθιστᾶ τὴν εἰσπραξίν των φόρων τούτων λίαν δαπανηράν. Ὑπάρχει ἀνάγκη πολυαρίθμου προσωπικοῦ διὰ νὰ ἐπιτηρῆ τὴν κυκλοφορίαν τῶν ἐμπορευμάτων, διὰ νὰ ἀναγκάξῃ τοὺς κατασκευαστὰς καὶ τοὺς ἀποστολεῖς εἰς τὴν τήρησιν τῶν πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ δημοσίου ἀπαιτουμένων διατυπώσεων· δὲν ὑπάρχουσι δὲ φόροι, οἵτινες νὰ προσθέτωσι τόσον πολὺ, ὅσον οἱ ἔμμεσοι, εἰς τὰ ποσὰ τὰ ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν πληρώνόμενα χωρὶς πραγματικὸν ὄφελος τοῦ Κράτους.

Τὸ καλλίτερον φάρμακον κατὰ τῶν ἀτόπων τούτων εἶναι νὰ φορολογῶνται τὰ προϊόντα ὅσον δυνατόν εἰς τὴν ἀρχήν. Ὅποτε δὲ ἐφαρμόζεται τὸ σύστημα τοῦτο, τὰ ὑποκείμενα εἰς φορολογίαν πράγματα ἐμβαίνουν εἰς κυκλοφορίαν μόνον ἀφοῦ πληρώσωσιν τὴν πρὸς τὸν δῆμόσιον ὀφειλήν των· δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ παρακολουθῶνται αἱ μετατοπίσεις των, οὔτε νὰ ἐπιτηρῆται ἡ πώλησίς των. Ὑπάρχουσιν ὀλιγώτεροι δαπάναι εἰς βάρος τοῦ Κράτους,

ὀλιγώτεραι καταπιέσεις καὶ ζημίαι διὰ τοὺς φορολογουμένους, καὶ συνεπῶς ὀλιγώτεραι εὐκολίαι καὶ περιστάσεις διὰ τὸ λαθρεμπόριον.

Ὡς ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν οἱ ἄμμεσοι φόροι ἔχουσι ἀναπόφευκτον ἀποτέλεσμα νὰ ὑψώσωσι τὴν ἀγοραίαν ἀξίαν τῶν προϊόντων. Αὐτοὶ δὲ οἱ καταναλωταὶ πληρώνουσιν ὀριστικῶς τὸ ἰσότιμον αὐτῶν. Ἐκ τούτου ἐπεταί, ὅτι ἢ μᾶλλον ἢ ἥττον ἴση καὶ ἢ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀνάλογος διανομὴ τῶν φόρων ἐξαρτᾶται ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν φορολογουμένων προϊόντων.

Κατὰ γενικὸν κανόνα, ὅσον περισσότερο τὰ προϊόντα, τῶν ὁποίων ὁ φόρος αὐξάνει τὴν τιμὴν, εἰσὶν ἀπαραίτητα εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου, τόσον ὀλιγώτερον ὁ ἐπ' αὐτῶν ἐπιπίπτων φόρος εἶναι εἰς ἀναλογίαν μὲ τὰς δυνάμεις ἐκείνων, οἵτινες τὸν πληρώνουσι, καὶ τόσον περισσότερο μέρος ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὰς πτωχὰς οἰκογενείας ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ εἰσοδήματος τὸ ὁποῖον καρποῦνται. Ὑπὸ τὴν κυρίαν ταύτην ἐποψίν, ἄλλα εἰσὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν φόρων τῶν ἐπιπιπτόντων ἐπὶ τοῦ ἄλατος, τῶν ἀλεύρων ἢ τῶν ποτῶν, καὶ ἄλλα τὰ ἀποτελέσματα τῶν φόρων τῶν ἐπιπιπτόντων ἐπὶ τῆς ζαχαρέως, τοῦ σάπωνος, τοῦ χάρτου, τοῦ πρὸς οἰκοδόμησιν ὕλικου, καὶ ἰδίως τῶν ἀντικειμένων τῆς πολυτελείας. Ὑπάρχουσι δαπάναι κοιναὶ εἰς ὅλους, ἀπὸ τὰς ὁποίας οὐδεὶς δύναται ν' ἀπέχη. Ὑπάρχουσιν ἄλλαι, τούναντίον, τὰς ὁποίας ἕκαστος εἶναι ἐλεύθερος νὰ ἐκτελέσῃ κατὰ λόγον τῆς ἐκτάσεως τῶν ἰδιαιτέρων πόρων του. Εἶναι μάλιστα πολλαὶ τὰς ὁποίας μόνοι οἱ πλούσιοι συνειθίζουσι νὰ ποιῶσιν. Ἀλλ' οἱ ἔμμεσοι φόροι, καθόσον ἐπιπίπτουσι κατὰ προτίμησιν ἐπὶ τοιούτων ἢ τοιούτων δαπανῶν, ἰσοδυναμοῦσι ποτὲ μὲν πρὸς κεφαλικοὺς ἢ πρὸς χείρονας ἐπὶ τῶν κεφαλικῶν, ἄλλοτε δὲ, τούναντίον, πρὸς ἀπλοῦς πολυτελείας φόρους.

Ἐπὶ παραδείγματος, ὁ φόρος τοῦ ἄλατος εἶναι κεφαλικὸς, ἢ χείρων τοῦ κεφαλικοῦ, ἀπλουστάτη δὲ εἶναι ἢ

τούτου ἀπόδειξις. Τὸ ἄλας εἶναι ἐξ ἐκείνων τῶν πραγμάτων, τῶν ὁποίων οὐδεὶς δύναται νὰ στερηθῇ, καὶ τῶν ὁποίων ἕκαστος ποιεῖται χρῆσιν ἐν ποσότητι σχεδὸν ὁμοίᾳ. Τί συμβαίνει δὲ ἐκ τούτου; Ὅτι ἕκαστος πληρώνει εἰς τὸ Κράτος τὸ αὐτὸ ποσὸν διὰ τὸ ἄλας, τοῦ ὁποίου ἔχει ἀνάγκην. Μάλιστα δὲ οἱ πτωχοὶ εἰσὶ παντοῦ οἱ ἀναγκαζόμενοι ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσεως τῆς τροφῆς των νὰ ἀγοράζωσι περισσότερον ἄλας, καὶ μεταξὺ τῶν πτωχῶν εἰσὶ οἱ ἐνδεεῖς, οἱ ἐπιβαρυνόμενοι διὰ μείζονος ἀριθμοῦ τέκνων, οἵτινες καταναλίσκουσι περισσότερον ποσὸν ἄλατος. Τοιοῦτοτρόπως ὁ φόρος ἀπὸ τάξεως εἰς τάξιν, καὶ, ἐν ἑκάστη τάξει, ἀπὸ προσώπου εἰς πρόσωπον, ἐπιβαρύνει κατὰ λόγον ἀντίστροφον τῶν περιουσιῶν ἢ τῶν εἰσοδημάτων. Προσωπικὸς δὲ φόρος, ὅστις ἤθελεν ἀποφέρει ἴσον ποσὸν εἰς τὸ Κράτος, θὰ ἔβλαπτεν ὀλιγώτερον τὰ συμφέροντα τῶν πληθυσμῶν καὶ θὰ ἦτον ὀλιγώτερον ἐναντίον εἰς τοὺς κανόνας τῆς ἀναλογίας καὶ τῆς δικαιοσύνης. Ὁ ἔμμεσος φόρος, ὅστις ὀνομαζόμενος δικαίωμα ἀλέσματος, ὑψώνει εἰς τινὰς τόπους τὴν τιμὴν τῶν ἀλεύρων, ἐνεργεῖ ἀκριβῶς ὡς ὁ φόρος τοῦ ἄλατος· λαμβάνει πλείονα ἀπὸ τοὺς πτωχοὺς παρά ἀπὸ τοὺς πλουσίους, καὶ πολλάκις ἐξασκεῖ ἀλγεινὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν μέσων τῆς τροφῆς τῶν πρώτων.

Ἀπ' ἐναντίας οἱ φόροι οἱ ὑπερτιμῶντες τὰ προϊόντα, τῶν ὁποίων ἢ κατανάλωσις δὲν εἶναι ἀπολύτου ἀνάγκης, δὲν ἔχουσι τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα. Ἐν γένει, ὁ βαθμὸς τῆς κεκτημένης περιουσίας προσδιορίζει τὸ σύνολον τῶν δαπανῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπιπίπτουσιν οἱ φόροι. Οἱ ἐπιβεβλημένοι π. χ. ἐπὶ τοῦ καφέ, τοῦ τείου, τῶν ὑφασμάτων, τῶν ἵππων, προσεγγίζουσιν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὴν ἐπιθυμητὴν ἀναλογίαν τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν περιουσιῶν. Ὅσον ὑποδιαίρουσιν οἱ ἔμμεσοι φόροι τόσον πολλαπλασιάζονται οἱ βαθμοὶ τῆς ἀναλογίας, καὶ τόσαι ὑπάρχουσιν ἐπιπτώσεις μᾶλλον ἢ ἥττον ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν

θέσιν τῶν τάξεων, τῶν οἰκογενειῶν καὶ τῶν προσώπων. Διὰ τοῦτο, ἂν ἦτο δυνατὸν ὅλοι αὐτοὶ οἱ φόροι νὰ ἐπιπίπτωσιν ἐπὶ ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν δαπανῶν, ἐπὶ ὅλων τῶν προϊόντων τῶν προωρισμένων εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ συγχρόνως νὰ ὑψώνωνται, καθ' ὅσον τὰ πράγματα τὰ ἦττον ἀναγκαῖα εἰς τὴν ὑπαρξιν καθίστανται ἀντικείμενον καταναλώσεων μᾶλλον ἀποκλειστικῶς ἐπιφυλασσομένων εἰς τοὺς πλουσίους, θὰ ἐνήργουν ὡς φόροι ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, καὶ δὲν θὰ ὑπέκειντο, ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῶν ἀναλογιῶν, εἰς οὐδεμίαν σπουδαίαν μομφήν.

Δυστυχῶς οὐδέποτε ἐδόθη εἰς τοὺς φόρους τοιαύτη διεύθυνσις. Μεταξὺ τῶν φόρων τῶν ἐπονομαζομένων ἐμμέσων, οἱ μόνοι δυνάμενοι νὰ ἀποφέρωσιν ἀφθόνως εἰσὶν οἱ ἐπιβαλλόμενοι εἰς τὰ προϊόντα πρώτης καὶ καθολικῆς ἀνάγκης· καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος δι' ὃν τὰ τρόφιμα ἐφορολογήθησαν μετὰ τοσαύτης λυπηρᾶς προτιμήσεως. Τοιοῦτοτρόπως κατέστη μᾶλλον δαπανηρὰ ἢ ζωὴ τῶν ἐργατικῶν τάξεων καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐπέπεσε τὸ μεγαλείτερον βάρος τοῦ φορτίου. Αὐτὸ τοῦτο παρεκίνησε πολλοὺς οἰκονομολόγους νὰ συμπεριλάβωσιν εἰς τι εἶδος γενικῆς ἀποδοκιμασίας τοὺς ἐμμέσους φόρους, οἰαιδήποτα καὶ ἂν ἦσαν αἱ πραγματικαὶ αὐτῶν διαφοραὶ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ. Ἐναργῶς, ἂν τὸ ὑπερισχύσαν σύστημα ὡς πρὸς τοὺς φόρους αὐτοὺς ἦτο τὸ ἐξαγόμενον τῆς ἰσχύος αὐτῆς τῶν πραγμάτων, ἢ ἀποδοκιμασία αὐτῆ θὰ ἦτο δικαία· ἀλλ' οὐδὲν ἀποδεικνύει ὅτι τὰ πράγματα ἔχουσιν οὕτω. Εἶναι δὲ βέβαιον, ἐξ ἐναντίας, ὅτι ὁ πολλαπλασιασμὸς καὶ ἡ βαθμολογία τῶν φόρων ἐπὶ πληθῆος προϊόντων προαιρετικῆς χρήσεως, ἢ ἡ αὐξήσις αὐτῶν μετὰ τῆς αὐξήσεως τῶν περιουσιῶν, θὰ ἀπέδιδον αὐτοῖς ἀναλογικὴν ἄρμονίαν, τῆς ὁποίας, οὐσιωδῶς, ὁ ἐμμέσος φόρος δὲν στερεῖται ἐξαιρετικῶς. Μ' ὅλα ταῦτα μένουσι πάντοτε ὑπὸ συζήτησιν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰ ἔξοδα τῆς εἰσπράξεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ αἱ παροτρύνσεις εἰς τὸν δόλον, τὸν ὁποῖον γεννᾷ

τὸ πολυάριθμον τῶν φόρων· ἀμφότεραι δὲ αἱ περιστάσεις αὗται εἰσὶ πάντοτε ἀξίαι μεγάλης προσοχῆς.

Μεταρρυθμιστικὰ σχέδια.—Ἐν γένει, τὸ ἐνδιαφέρον τῶν φορολογικῶν ζητημάτων εἶναι τοιοῦτον ὥστε ἐγέννησε πλεῖστα σχέδια μεταρρυθμίσεως, ἐκ τῶν ὁποίων τινὰ ἐθελξαν τὴν φαντασίαν ἰδιαιτέρως. Μεταξὺ αὐτῶν μελετητέον νῦν τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν ὑπαρξιν ἐνιαίου φόρου, καὶ τὴν ὑπαρξιν φόρου κατ' αὐξοντα λόγον τῶν εἰσοδημάτων.

Μὴ ἐξεταζομένη κατὰ βάθος ἡ ἰδέα τοῦ ἐνιαίου φόρου ἔχει τι λίαν ἐπαγωγόν. Ἐὰν ὑπῆρχεν εἰς μόνον φόρος, ἢ εἰσπραξίς, ἐμπιστευομένη εἰς ἓν μόνον σωματικῶν χρηματικῶν πρακτόρων, θὰ ἐνήργετο ὀλιγοδαπάνως, καὶ οἱ φορολογούμενοι, ἀπηλαγμένοι μέρους τῶν θυσιῶν εἰς τὰς ὁποίας ὑποβάλλονται τὴν σήμερον, θὰ ἀνεκουφίζοντο μεγάλως. Ἀλλ' ὑπάρχει ὕλη φορολογήσιμος ἥτις, μόνη αὐτῇ, νὰ ἐπαρκεῖ εἰς τὸ ὅλον τῶν δημοσίων δαπανῶν; Ἐν τῇ ἐπρότειναν νὰ ἐκλεχθῇ ἡ ἐγγεῖος ἰδιοκτησία, ἄλλοι δὲ, οἱ καὶ πολυαριθμότεροι, τὸ εἰσόδημα.

Ὁ ἐνιαῖος ἐπὶ τῆς γῆς φόρος συμπεριλαμβάνετο εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν γενομένων προτάσεων ὑπὸ τῆς σχολῆς τοῦ διδάκτορος Quesnay. Ἡ σχολὴ αὕτη δὲν παραδέχετο ἄλλο στοιχεῖον πλούτου εἰμὴ τὸ προϊόν ἢ τὸ καθαρὸν εἰσόδημα τῆς γῆς, φυσικὸν δὲ ἦτο νὰ ζητήσῃ τοὺς ἀναγκαίους εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ Κράτους πόρους ἐν τῷ πράγματι ἐκείνῳ, τὸ ὁποῖον ἐγόμιζεν ὅτι ἦτο ἡ ἀποκλειστικὴ πηγὴ αὐτῶν, ἀλλ' ἠπατάτο, καὶ οἱ ἀποδεχόμενοι σήμερον τὰ ἀξιώματα αὐτῆς ἐπὶ τῶν φόρων ἀπατῶνται ἐπίσης.

Ἐν πρώτοις ἠθέλην εἶσθαι, ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα, τερατώδης ἀδικία τὸ μεταβαλεῖν τὴν διανομὴν τοῦ φόρου, εἰς τρόπον ὥστε ὁλόκληρον τὸ βάρος νὰ ἐπιπέσῃ ἐπὶ μιᾶς μόνον τάξεως πολιτῶν. Τοιαύτη μεταβολὴ θὰ κατέστρεφεν ὅλας τὰς ὑπάρξεις, καὶ οὐδεμίαν κοινωνίαν δὲν ἠθέλε δυνήθῃ νὰ ἀντιστῇ εἰς τὴν βίαν τῆς προσβολῆς. Βεβαίως ἡ γῆ δύναται νὰ πληρῶνῃ πολὺ, χωρὶς ἐκ τούτου νὰ ἔ-

πεται ἄλλο κακὸν ἐκτὸς τῆς ἐλαττώσεως τῶν προσόδων ἢ μισθωμάτων, τὰ ὁποῖα παράγει ὑπὲρ ἐκείνων οἷτινες εἰσὶν οἱ κύριοι αὐτῆς· ἀλλὰ θὰ ἦτον ἀδύνατον νὰ ἐξαχθῇ ἀπὸ αὐτὴν τὸ σύνολον τῶν φόρων, τῶν ὁποίων τὸ Κράτος δὲν δύναται νὰ στερηθῇ. Καὶ ἐὰν ἐγένετο ἡ δοκιμὴ τούτου, ἡ γεωργία δὲν θὰ ἐβράδυνε νὰ προσβληθῇ ὑπὸ μαρασμοῦ ὀλεθρίου εἰς τὰ συμφέροντα ὅλων, διότι δὲν ὑπάρχει γεωργικὴ πρόοδος μὴ ἀπαιτοῦσα προκαταρκτικὰς δαπάνας, καὶ διότι, ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν οἱ ἰδιοκτῆται ἤθελον ἀναγκασθῇ νὰ παραδόσωσιν εἰς τὸ δημόσιον τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν εισοδημάτων τὰ ὁποῖα ἀπολαμβάνουσι, θὰ ἀπέβαλλον συγχρόνως τὴν ὄρεξιν καὶ τὴν δύναμιν τῆς οἰκονομίας, καὶ θὰ ἔπαυον ἀπὸ τοῦ νὰ θυσιάζωσι τὸ ἐλάχιστον μέρος τῶν ὀλίγων καρπῶν, τοὺς ὁποίους ἤθελον εἰσέτι ἀπολαμβάνει ἀπὸ τὰ κτήματά των, εἰς βελτιώσεις ἡκιστα παραγωγικὰς. Τὰ Κράτη εἰσὶ προσκεκλημένα ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ ροῦ τοῦ πολιτισμοῦ ν' αὐξάνωσι προσδευτικῶς τὰς δαπάνας των. Ἀπὸ τὴν γῆν θὰ ἐζήτουν ἀπαύστως νέους πόρους, καὶ τοῦτο θὰ ἤρκει διὰ ν' ἀποσβέσῃ παρὰ τοῖς ἰδιοκτῆταις αὐτῆς πᾶσαν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ προσθῶσιν εἰς τὰς παραγωγικὰς δυνάμεις τῆς. Ὁ ἐνιαῖος ἐπὶ τῆς γῆς φόρος, καθιστῶν στάσιμον τὴν γεωργικὴν βιομηχανίαν, θὰ ἀνέστελλεν ἀναποφεύκτως τὴν πρόοδον τῆς κοινωνικῆς εὐημερίας.

Ὁ ἐνιαῖος ἐπὶ τῶν εισοδημάτων φόρος δὲν θὰ εἶχε, πολλοῦ δεῖ, τόσα ἄτοπα. Δὲν εἶναι φόρος ἐκλέγων, ἐπικινδύνω τοῦ νὰ τὸ καταστρέψῃ, ἐν μόνον εἶδος πλούτου καὶ βιομηχανίας. Εἶναι φόρος ὅστις, ἀποτεϊνόμενος συγχρόνως εἰς ὅλας τὰς πηγὰς τῆς παραγωγῆς, δὲν συντρέβει βιαίως πᾶσαν σχέσιν δυνάμεως καὶ γονιμότητος μεταξὺ αὐτῶν, καὶ ὅστις λαμβάνων ἀπὸ ἕνα ἕκαστον ἀναλόγως τοῦ μέρους αὐτοῦ ἐν τῷ γενικῷ εισοδήματι, μένει ἀπηλλαγμένος προσωποληψίας καὶ ἀδικίας. Ἄλλ' ὁ φόρος αὐτὸς θὰ ἦτο τόσον εὐκόλον νὰ ἐπιβληθῇ καὶ νὰ εἰ-

σπραχθῇ, ὅσον ὀλίγον εὐκόλον ὑπῆρξε τὸ τοιοῦτον μέχρι τοῦδε, ὥστε νὰ ὑπάρχη λόγος ἀποχρῶν τοῦ νὰ καταστῇ τὸ μόνον μέσον τῆς πληρώσεως τῶν δημοσίων ταμείων; Ὑπάρχει δι' ὅλους τοὺς φόρους βαθμὸς αὐξήσεως, ἐπέκεινα τοῦ ὁποίου δὲν πρέπει νὰ προβῇ τις, καὶ φόροι ὑπερβολικοὶ ἐπὶ τῶν εισοδημάτων θὰ εἶχον βεβαίως τὸ διπλοῦν ἄτοπον οὐ μόνον τοῦ νὰ ἦναι πολὺ ἐνοχλητικοὶ διὰ τοὺς φορολογουμένους, ὑποχρέους ὄντας νὰ τοὺς πληρῶνωσι εἰς ἡμέρας ἢ λήξεις ὠρισμένας, ἀλλὰ καὶ νὰ παροτρύνωσιν εἰς δόλους καὶ ὑποκρίσεις, οἷτινες, ἐν τῇ παρουσίᾳ καταστάσει τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ἐξέων, δὲν εἶναι ὅσον πρέπει μεμπτοὶ καὶ ἀποδοκιμαστέοι. Ἐξ ἄλλου μέρους, μεταξὺ τῶν ἐν χρήσει φόρων ὑπάρχουσι τινὲς οἷτινες δὲν εἶναι οὔτε ὀλιγώτερον ἀνάλογοι, οὔτε ὀλιγώτερον εὐκόλοι νὰ εἰσπραχθῶσιν ἀπὸ τὸν φόρον ἐπὶ τοῦ εισοδήματος καὶ τῶν ὁποίων ἡ κατάργησις δὲν θὰ ἦτο παντελῶς δεδικαιολογημένη. Ὁ φόρος ἐπὶ τοῦ εισοδήματος, θεωρούμενος ὑπὸ τὸν ἀληθῆ αὐτοῦ προορισμὸν, θέλει προσκληθῇ ν' ἀντικαταστήσῃ ἀλληλοδιαδόχως τὸ πλεῖστον τῶν φόρων, τῶν ὁποίων ἡ εἰσπραξις εἶναι πολυδάπανος ἢ οἷτινες ἔχουσιν τὸ πραγματικὸν ἄδικον τοῦ νὰ μὴ ᾧσιν ἀνάλογοι. Μ' ὅλον ὅτι ἡ ἀπλότης, προκειμένου περὶ φορολογίας, πρέπει νὰ ἐπιζητῆται ἐπιμελῶς, ἐν τούτοις δὲν εἶναι αὕτη ὁ μόνος σκοπὸς εἰς τὸν ὁποῖον ἕκαστος ὀφείλει νὰ στρέφῃ τὰ βλέμματα· καθ' ὅλα δὲ τὰ φαινόμενα, τὸ ἐνιαῖον τοῦ φόρου θέλει μένει ἰδανικόν τι, εἰς τὸ ὅποιον δύναται τις νὰ προσεγγίσῃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἀλλὰ χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ τὸ καθέξῃ καὶ πραγματοποιήσῃ ἐντελῶς.

Ὁ κατ' αὐξοντα λόγον τῶν εισοδημάτων φόρος εἶναι ἐφευρέσεως πολὺ νέας. Κατὰ τὸν παρελθόντα χρόνον αἱ τάξεις, αἱ κατέχουσαι τὴν ἐξουσίαν, ἀπεπειράθησαν κατ' ἐξακολούθησιν ν' ἀποφύγωσι τὰ δημόσια βάρη καὶ νὰ τὰ ἐπιρρίψωσιν ἐπὶ τῶν ὑπολοίπων μελῶν τῆς κοινωνίας. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, ὅτε αἱ δημοκρατικαὶ ἰδέαι ἔλαβον κα-

κῶς εἰσέτι κεκανονισμένην διεύθυνσιν, οἱ ἄνθρωποι, οἱ τὰ ἄκρα ἐπιδιώκοντες ἐπὶ τῶν ἰδεῶν αὐτῶν, ποιοῦσιν ἀντίθετον ἀπόπειραν, καὶ ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τοῦ νὰ ἐπιρριφθῇ πλειότερον τοῦ ὑπάρχοντος βάρους ἐπὶ τῶν πλουσίων τάξεων, ἀπαιτοῦσι τὴν νομοθέτησιν τοῦ κατ' αὐξοῦντα λόγον τῶν εἰσοδημάτων φόρου.

Ἴδου τὸ σύστημα ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ ἀπλότητι: Συνίσταται εἰς τὴν φορολόγησιν τῶν ἰδιωτικῶν εἰσοδημάτων εἰς ἀναλογίας διαφερούσας καὶ αὐξανούσας καθόσον τὰ εἰσοδήματα αὐτὰ καθίστανται μεγαλείτερα. Οὕτως, ἐνῶ τὰ εἰσοδήματα τῆς τελευταίας κατηγορίας ὀφείλουσι νὰ πληρώσωσιν ποσὸν τι ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν, τὰ εἰσοδήματα τῆς ἀνωτέρας κατηγορίας πληρῶνουν ποσὸν μεγαλείτερον ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν, τὰ δὲ τῆς ἐπομένης κατηγορίας ποσὸν ἔτι μεγαλείτερον. Ὡστε ὅσαι κατηγορίαι εἰσοδημάτων ὑπάρχουσι, τόσαι ὑπάρχουσι καὶ διαστελλόμεναι ἀναλογίαι πληρωμῆς, ὑψούμεναι ἀπαύστως καὶ προσκαλοῦσαι τοὺς ἰδιώτας νὰ συνεισφέρωσι διὰ τὰς δημοσίας δαπάνας κατ' ἀναλογίας, τῶν ὁποίων ἡ σχετικὴ αὐξήσις θαδίζει ταχύτερον τῆς αὐξήσεως τῶν περιουσιῶν.

Βεβαίως, κατὰ πρώτην ἔποψιν, θὰ παρεκινεῖτο τις νὰ ἐπιδοκιμάσῃ τρόπον φορολογίας, ὅστις ζητῶν ὀλίγα ἀπὸ τοὺς φορολογουμένους τοὺς ἥττον πλουσίους, ἐπιφυλάσσει τὰς αὐστηρότητάς του διὰ τοὺς πλουσιωτέρους, καὶ τοὺς προσκαλεῖ νὰ συνεισφέρωσι τοσοῦτω μᾶλλον εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ Κράτους, ὅσον ὀλιγώτερον εἰσὶν οὗτοι ἐκτεθειμένοι εἰς τὰς προσβολὰς τῆς ἀνάγκης. Ἐξεταζομένου ὁμως τοῦ πράγματος ἀκριβέστερον, δὲν βραδύνει τις νὰ ἐννοήσῃ πόσον τὸ πᾶν, ἐν τοιοῦτῳ συνδυασμῷ, εἶναι ἀκατόρθωτον καὶ φαντασιῶδες.

Ὁ κατ' αὐξοῦντα λόγον τῶν εἰσοδημάτων φόρος ἔχει ριζικὸν τι ἐλάττωμα· ἐπιτίθεται κατ' αὐτῶν ἐκείνων τῶν προσόντων, τῶν ὁποίων ἡ διάδοσις ἐνδιαφέρει τὰ μάλιστα τὴν κοινωνίαν· καὶ ἀν-ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ ὀλοκλήρως τοῦ

σκοποῦ του, τοῦτο θὰ ἐγένετο καταδικαζομένων εἰς τὴν στασιμότητα τοῦτε πλούτου καὶ τῆς βιομηχανίας. Δύο, τῶν ὄντι, πράγματα εἰσὶν οὐσιώδη εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων τῆς χώρας· τὸ μὲν, ὅπως αἱ ἀπόπειραι ἐκάστου, πρὸς βελτίωσιν τῆς θέσεώς του, εὐρίσκωσι τὴν ὀφειλομένην αὐταῖς ἀμοιβήν, τὸ δὲ, ὅπως ἡ ἐπιθυμία τῆς οικονομίας ὑπάρχῃ καὶ ἐπεκτείνηται. Ὅθεν ὁ κατ' αὐξοῦντα λόγον τοῦ εἰσοδήματος φόρος, δι' αὐτὸ τοῦτο διότι πειρᾶται νὰ ἐλαττώσῃ τὰ πλεονεκτήματα τὰ συνδεόμενα μετὰ τῆς αὐξήσεως τῶν περιουσιῶν, ἐλαττόνει ἀναγκαίως τὰ ἐλατήρια τῶν ὁποίων ἡ δύναμις δρᾷ εὐνοϊκώτερον ἐπὶ τῆς πορείας τῶν κοινωνιῶν. Ὅριζων εἰς τὸν ἰδιωτικὸν πλοῦτον βαθμοὺς, ἐπέκεινα τῶν ὁποίων ἡ αὐξήσις του παύει ἀπὸ τοῦ νὰ ἦναι ἀρκούντως ἐπωφελής, ὁ κατ' αὐξοῦντα λόγον τοῦ εἰσοδήματος φόρος ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὴν ἐργασίαν μέρος τῶν ἀμοιβῶν, τῶν ὁποίων ἔχει ἀνάγκην, διὰ νὰ διατηρήσῃ ὅλην τὴν ἐνέργειάν της· ἐλαττόνει τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἐπισωρεύσεως καὶ παρακωλύει τὸν σχηματισμὸν κεφαλαίων, τὰ ὁποῖα καταδικάζει, καθόσον αὐξάνουσι, νὰ καθίστανται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἥττον παραγωγικά, καθάπτεται δὲ αὐτῶν τῶν πηγῶν πάσης κοινωνικῆς εὐημερίας καὶ περιστέλλει αὐτὰς εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐλαττώνη τὴν ἀφθονίαν των.

Τὰ ἄτοπα τὰ ἀδιαχώριστα ἀπὸ τὴν νομοθέτησιν παντὸς κατ' αὐξοῦντα λόγον τοῦ εἰσοδήματος φόρου δὲν θὰ ἐπεριορίζωνται μέχρι τοῦ σημείου αὐτοῦ. Οἱ ἄνθρωποι θέλουσι νὰ ὠφελεῶνται ὅσον δυνατὸν περισσότερον ἀπὸ τοὺς πόρους των καὶ τὰς περιουσίας των· αἰσθάνονται ὅτι αὐτὸ τοῦτο εἶναι καὶ δικαίωμα των καὶ συμφέρον των· ἐκ τούτου δὲ πηγάζει ἡ διηνεκῆς, ἐνασχόλησις των τοῦ ἐπιζητεῖν τὰ μέσα πρὸς χρησιμοποίησιν τοῦ εἰς τὴν διάθεσίν των πλούτου. Τούτου ἕνεκα τὰ πλούτη συρρέουσιν εἰς τὰ μέρη ἐνθα ἡ τοποθέτησις των ἀπαντᾷ συγχρόνως πλειοτέραν ἀσφάλειαν καὶ πλείονα κέρδη. Μικραὶ διαφοραὶ συμφέρον-

τος ἀρκοῦσιν ἵνα προσδιορίσωσι τὴν χρῆσιν των, καί, ὡς μαρτυροῦσιν αἱ συναλλαγαι αἱ συνομολογούμεναι ἐπὶ ὄλων τῶν ἀγορῶν τῆς Εὐρώπης, δὲν διστάζουσιν οὔτε κἂν νὰ πορευθῶσιν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ὅπως δρέψωσι τὰ πλεονεκτήματα, τὰ ὁποῖα δὲν εὐρίσκουσι πλέον ἐπὶ τοῦ πατρίου ἐδάφους. Γούτου ἕνεκα ἐν πάσῃ χώρᾳ ἐνθα ὁ φόρος λαμβάνων ἀπὸ μερίδα τινὰ τῶν κεφαλαίων, τῶν συγκεντρωμένων ἐν ταῖς αὐταῖς χερσὶ, πλείονα παρὰ ἀπὸ ἄλλα πράγματα, καταβιβάζει τὸ προϊόν αὐτῶν κάτω τοῦ φυσικοῦ μέτρου, ὀλιγίστους ἀνθρώπους θὰ ἔβλεπέ τις ἀποδεχομένους μεθ' ὑπομονῆς τὴν ἐπιβληθεῖσαν αὐτοῖς ζημίαν. Διὰ τῆς ἀποκρύψεως τῶν μερῶν τοῦ πλούτου ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ δημοσία φορολογία θὰ ἐβάρυνε πλείότερον, ἢ διὰ τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν, ὅπως ζητήσωσιν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν καλλιτέραν τύχην, θὰ ἀπηλλάσσετό τις ἀπὸ ἀπαιτήσεις ἐναντίας εἰς τὰ συμφέροντα του, καὶ τὰ κεφάλαια δὲν δὰ ἐβράδυνον νὰ κρυβῶσιν ἢ νὰ μεταναστεύσωσιν ἐν μέρει, πρὸς βλάβην τῆς ἐθνικῆς ἐνεργητικότητος. Οὐδὲν θὰ ἠδύνατο νὰ τὰ ἀναγκάσῃ νὰ φανερωθῶσιν ἢ νὰ τὰ ἐμποδίσῃ νὰ φύγωσιν ἀφιλόξενον γῆν. Τὸ κεφάλαιον, τὸ χρῆμα, εἶναι φύσει ἀπειθὲς εἰς τὰς διαταγὰς τὰς ἀντιτασσομένας εἰς τὴν φυσικὴν τάσιν του τοῦ νὰ ἐπιτύχῃ ὅλης τῆς δυνατῆς ἀμοιβῆς. Προσέρχεται πάντοτε ἐκεῖ ἐνθα ἀπαντᾷ τὰ μείζονα κέρδη οὐδεὶς νόμος, ὅσον αὐστηρὸς καὶ ἂν ᾖναι, δύναται νὰ τὸ κρατήσῃ ἐν αἰχμαλωσίᾳ. Λαμβάνει ὅλα τὰ σχήματα τὰ ὁποῖα ἀπαιτεῖ ἢ ἐλευθέρᾳ κυκλοφορία του, καί, ὅταν δὲν δύναται νὰ διαβῇ τὰ σύνορα ὑπ' αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου του, τὰ διαβαίνει, ἐπὶ τέλους, πάντοτε ὑπὸ πλαστόν.

Οὐδαμοῦ ἐγένετο εἰσέτι ἡ δοκιμὴ εὐρέως καὶ ἀληθοῦς κατ' αὐξόντα λόγον τῶν εἰσοδημάτων φόρου. Ἄλλ' εἰν χώρα τις ἐπιχειρήσῃ τοιαύτην δοκιμὴν δυνάμεθα θαρραλέως νὰ προείπωμεν τὰ ἀποτελέσματά της. Αἱ κεκτημέναι περιουσίαι θέλουσι μετασχηματισθῆ ἵνα ἀποφύγωσι τὴν ὑπερβολὴν τῶν φόρων. Αἱ νέαι περιουσίαι δὲν θέλουν

πραγματοποιηθῆ κατὰ τὸ φαινόμενον εἰμὴ μέχρι δεδομένης αὐξήσεως· τὰ κεφάλαια θέλουσι διασκορπισθῆ καὶ θέλουσιν ὑπάγει, ἐν μέρει, νὰ καρποφορήσωσιν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν· ταχέως δὲ τὰ παρεμβληθέντα προσκόμματα εἰς τὴν ἐν τῷ φανερῷ χρῆσιν των, καθὼς καὶ ἡ μετανάστευσις των, θέλουν περιστείλει τὴν ἀναγκαίαν ἀνάπτυξιν τῆς ἐργασίας καὶ τιμωρήσει τὴν πραχθεῖσαν ἀφροσύνην.

Προκειμένης ἐπιβολῆς φόρου, ὑπάρχει ἀρχὴ θεμελιώδης ἀπὸ τὴν ὁποίαν οὐδεὶς δύναται νὰ ἀπομακρυνθῆ ἀτιμωρητί. Ἡ ἀρχὴ αὕτη εἶναι ἡ τῆς ἀναλογίας. Δέον ὁ φόρος νὰ ἐπιβαρύνῃ μόνον τὰ πράγματα καὶ οὐχὶ τὰ πρόσωπα. Πᾶς δὲ συνδιασμός, προτιθέμενος νὰ προσκαλέσῃ τὰ άτομα νὰ συνεισφέρωσιν εἰς τὰς δημοσίας δαπάνας ἐν μέτρῳ ἄλλῳ παρὰ ἐκείνῳ τοῦ μέρους τοῦ ὁποίου ἀπολαύουσιν ἐν τῷ γενικῷ εἰσοδήματι, δὲν δύναται νὰ παραγάγῃ εἰμὴ ἀποτελέσματα ἀδίκᾳ καὶ ὀλέθρια.

(Κατὰ *H. Passy.*)

N. I. ΒΛΑΣΣΑΜΑΚΗΣ.

ΠΛΕΙΟΥΨΗΦΙΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΥΨΗΦΙΑ ΕΝ ΤΑΙΣ ΑΝΩΝΥΜΟΙΣ ΕΤΑΙΡΙΑΙΣ.

Εἶναι λίαν παρήγορος καὶ πλείστων χρηστῶν ἐλπίδων πάροχος ἢ ἀπὸ τινος παρ' ἡμῖν ἐμφαινομένη καὶ ἐπικρατοῦσα τῶν πνευμάτων τάσις τοῦ συζητεῖν τὰ ἐκάστοτε ἀναφυόμενα οικονομικὰ ζητήματα μετὰ ἐμβριθοῦς ἐπιστάσις. Οὕτω, ὁπότε, πρὸ ὀλίγου, ἐγένετο λόγος ἐν τῇ βουλῇ τῶν ἀντιπροσώπων περὶ ἐπιβολῆς προσθέτων καὶ νέων φόρων, διάσημοι ἄνδρες, διαπρέποντες ἐπὶ ἐπιστημονικῇ δεινότητι καὶ ἐπὶ πολυταιρίᾳ, ἀπεδύθησαν εἰς τὴν ἐμβριθὴ συζήτησιν τοῦ τοσοῦτον σπουδαίου καὶ τοσοῦτον ἐνδιαφέ-

ροντος τὴν ἡμετέραν κοινωνίαν αὐτοῦ ζητήματος. Ἐδὴ δὲ ἕτερός τις, περὶ τὰ Οἰκονομικὰ ἀσχολούμενος, ὁ κύριος Η. Ν. Στρούμπος, νομίζων ὅτι διὰ τὴν τιμίαν καὶ ἀνεπίληπτον διαχείρισιν τῶν ἀνωλύμων ἐταιριῶν, πρὸς τὸ συμφέρον ἀπάντων τῶν μετόχων, καθίσταται ἀναγκαῖον ἵνα αἰϋποθέσεις τῶν διέπωνται ὑπὸ συμβουλίου συγκειμένου ἐκ μελῶν ἐκλεγομένων μεταξὺ τῶν πλειοψηφούντων καὶ μειοψηφούντων μετόχων, γνωμοδοτεῖ ὑπὲρ τῆς χρησιμότητος τοιαύτης ἐκλογῆς (ὄρα φυλλ. τῆς οἰκον. Ἐπιθεωρήσεως τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου 1877). Ὅλα ταῦτα δεικνύουσιν ὅτι τὸ ἡμέτερον ἔθνος ἤρχισεν ἤδη, ὄχι μόνον νὰ αἰσθανηται τὴν ἐπιρροὴν ἣν δύναται νὰ ἐξασκῆ ἐπὶ τε τῆς προόδου τοῦ καὶ τῆς εὐημερίας τοῦ πᾶν οἰκονομικὸν μέτρον, ἀλλὰ καὶ νὰ μελετᾷ ἐμβριθῶς, ἐκ τῶν ἐνόοντων, τὰ οἰκονομικὰ ζητήματα. Αὐτὸ τοῦτο ἐμφαίνει ὅτι εἰσερχόμεθα ἐν τῇ ὁδῷ τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν, καὶ ὅτι κατ' οὐδὲν θέλομεν ἐλαττοῦσθαι αὐτῶν ἂν στρέψωμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰς τὰ βιομηχανικὰ ἔργα, ἐξ ὧν ἀναντιρρήτως δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν οὐ μόνον τὴν διόρθωσιν τῶν μὴ καλῶς ἐχόντων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν πρόοδον ὑπὸ τε τὴν ὕλικὴν καὶ τὴν ἠθικὴν ἐποψιν, διότι ὁπότε ἡ βιομηχανία, ὑπὸ τὴν γενεκὴν τῆς λέξεως σημασίαν, ἀκμάζει, παρά τινι λαῷ, οὐδεμίαν δύναται νὰ ὑπάρχη ἀμφιβολία ὅτι ὁ λαὸς αὐτὸς κατέχει θέσιν περιφανῆ ἐν τῇ χορίᾳ τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν. Καθῆκον λοιπὸν ἔχομεν, οἱ ποθοῦντες τὴν ἐθνικὴν πρόοδον, ν' ἀποδύμεθα μετὰ κοσμίας συμπεριφορᾶς εἰς τὴν συζήτησιν παντὸς οἰκονομικοῦ ζητήματος, ὅπως, διὰ τοιαύτης ἡρέμου καὶ ἐπιστημονικῆς συζητήσεως, δυνηθῶμεν νὰ ἐπιτύχωμεν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ.

Ὅτι τὰ τῶν ἀνωλύμων ἐταιριῶν ἔχουσιν ἀνάγκη πλείονος μελέτης, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ συντονωτέρας ἐπιτηρήσεως, παρεχομένων, οὕτω, πλείονων ἐγγυήσεων τοῖς μετόχοις περὶ τῆς τιμίας διαχείσεως τῶν διοικούντων αὐτὰς

προσώπων, οὐδεὶς πλέον δικαιούται νὰ τὸ ἀρνηθῆ, ὄχι μόνον ἀποβλέπων εἰς τὰ παρ' ἡμῖν συμβαίνοντα, ἀλλὰ ὑπ' ὄψιν ἔχων καὶ τὰς πρὸ ὀλίγου συμβάσας καταστραφᾶς πλείστον ὅσον τραπεζῶν καὶ ἐν Βερολίῳ καὶ ἐν Βελγίῳ, οὐχὶ συνεπείᾳ ἀπροόπτως ἐπελθουσῶν διαταράξεων, ἀλλ' ἐνεκα τῆς φαύλης καὶ ἐπιληψίμου διαχείσεως αὐτῶν. Εἶναι λοιπὸν ἔργον καὶ καθῆκον τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας νὰ ἐνασχοληθῆ εἰς τὴν σύνταξιν καὶ ψήφισιν νόμου ρυθμίζοντος τὰ τῶν ἀνωλύμων ἐταιριῶν διὰ τρόπου ἐξασφαλίζοντος τὰ ἰδιωτικὰ συμφέροντα συμφώνως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ τοῦ γενικοῦ συμφέροντος, διότι, ἂν ὀφείλεται εὐρεῖα ἐλευθερία εἰς τὰς ἰδιωτικὰς συναλλαγὰς, ἀποκλειομένης πάσης περιστολῆς αὐτῶν ὑπὸ κυβερνητικῶν διατάξεων καὶ ἐπεμβάσεων, δεόν ἢ ἐλευθερία αὕτη νὰ μὴ ἐκτρέπηται τῶν ὀρίων ἐκείνων τὰ ὅποια ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἤθελε θέσει ὡς φραγμὸν πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἰδιωτικῶν συμφερόντων. Πρέπει δὲ νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὁ ἤδη ἰσχύων παρ' ἡμῖν περὶ ἀνωλύμων ἐταιριῶν νόμος πολὺ ἀπέχει τοῦ ἐξασφαλίζειν, ὡς ἔδει, τὰ τῶν ἰδιωτῶν συμφέροντα, διότι καὶ αὐτὸ τὸ δικαίωμα τὸ παρεχόμενον εἰς τὰς κυβερνήσεις τοῦ νὰ χορηγῶσιν ἢ μὴ τὴν ἄδειαν εἰς τὴν σύστασιν αὐτῶν ἢ καὶ ν' ἀνακαλῶσι τὴν ἄδειαν αὐτὴν, ἀποβαίνει κενὴ σχεδὸν διάταξις, τῶν ἐταιρικῶν πραγμάτων ἢ ἀφιεμένων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς χεῖρας ἀνθρώπων στερουμένων ειδικῶν γνώσεων, ἢ ὑποβαλλομένων εἰς ὄλως τυπικὴν ἐξέλεγχιν, ἀλλὰ περὶ τούτων ἄλλοτε. Ἐπὶ τοῦ παρόντος περιοριζόμεθα νὰ ἐξετάσωμεν ἂν ἢ ὑπὸ τοῦ κυρίου Η. Ν. Στρούμπου ἐκφρασθεῖσα εὐχὴ, ὅπως καὶ αἱ μειοψηφίαι λαμβάνωσι μέρος εἰς τὴν διοίκησιν τῶν ἀνωλύμων ἐταιριῶν, δύναται, εἰσακουομένη νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐγγύησις τῶν ἐταιρικῶν συμφερόντων, ἀλλὰ, πρὸ τούτου, δεόν νὰ ἐρευνήσωμεν ἂν εἰς τὰς ἀνωλύμους ἐταιρίας, ἐν αἷς κυρίως ὑπάρχει συγκέντρωσις κεφαλαίων

καὶ οὐχὶ προσώπων, δύνανται νὰ ὑπάρχωσι πλειοψηφίαι καὶ μειοψηφίαι.

Παρὰ τοῖς κοινοβουλίοις τῶν συνταγματικῶν Κρατῶν αἱ πλειοψηφίαι καὶ μειοψηφίαι ἀποτελοῦσι μέρος οὐσιῶδες τοῦ πολιτεύματος, οὔτε εἶναι δυνατὴ ἡ ὑπαρξίς συνταγματικῆς κυβερνήσεως ἀνευ συμπολιτευομένων καὶ ἀντιπολιτευομένων. Ἀλλ' ἐνταῦθα τὴν μειοψηφίαν καὶ τὴν πλειοψηφίαν ἀποτελοῦσιν τὰ πρόσωπα, καὶ πλειοψηφία μὲν λέγεται ἡ μερίς ἢ περιλαμβάνουσα πλείονα πρόσωπα, μειοψηφία δὲ ἡ περιλαμβάνουσα ὀλιγώτερα.

Εἰς τὰς ἀνωνύμους ὁμῶς ἐταιρίας δὲν θεωρεῖται οὐδ' ἐννοεῖται ὡς πλειοψηφία ἢ μερίς ἢ περιλαμβάνουσα πλείονα πρόσωπα, ἀλλ' ἡ ἀντιπροσωπεύουσα τὴν σχετικῶς μεγαλειτέραν μερίδα τοῦ ἐταιρικοῦ κεφαλαίου, οὐδ' ὡς μειοψηφία ἢ μερίς ἢ περιλαμβάνουσα ὀλιγώτερα πρόσωπα, ἀλλ' ἡ ἀντιπροσωπεύουσα τὴν σχετικῶς μικροτέραν μερίδα τοῦ ἐταιρικοῦ κεφαλαίου.

“Ὅθεν ἐπεταί—καὶ εἶναι νομιζομεν ἀναμφισβήτητον—ὅτι ὁ λέγων πλειοψηφίαν ἐννοεῖ τὴν μερίδα ἐκείνην τῶν μετόχων, πολλῶν ἢ ὀλίγων, τὴν κεκτημένην ἢ ἀντιπροσωπεύουσαν πλείονας μετοχὰς, μειοψηφίαν δὲ τὴν μερίδα ἐκείνην τῶν μετόχων, πολλῶν ἢ ὀλίγων, τὴν κεκτημένην ἢ ἀντιπροσωπεύουσαν ὀλιγωτέρας μετοχὰς.

“Ὅπως καταστήσωμεν εὐληπτότερον τὸ θέμα εἰς ὃ ἐνασχολούμεθα, ὑποθέσωμεν ἀνώνυμόν τινα ἐταιρίαν, τὸ κεφάλαιον τῆς ὁποίας διαιρεῖται εἰς δέκα χιλιάδας μετοχὰς. Ἐὰν ὀκτὼ μέτοχοι κέκτηνται ἕκαστος ἀνὰ χιλίας μετοχὰς, πεντήκοντα δὲ ἕτεροι ἀνὰ τεσσαράκοντα μετοχὰς ἕκαστος, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἐννοοῦμεν βεβαίως ὡς πλειοψηφίαν τοὺς ὀκτὼ μετόχους τοὺς ἀντιπροσωπεύοντας τὴν μεγαλειτέραν μερίδα τοῦ ἐταιρικοῦ κεφαλαίου, ὡς μειοψηφίαν δὲ, τοὺς πενήκοντα τοὺς ἀντιπροσωπεύοντας τὴν μικροτέραν μερίδα τοῦ ἐταιρικοῦ κεφαλαίου.

Ἀνατρέψωμεν ἤδη τοὺς ὅρους, καὶ ὑποθέσωμεν ὅτι

δύο μέτοχοι ἀντιπροσωπεύουσιν ἀνὰ χιλίας μετοχὰς ἕκαστος, πενήκοντα δὲ μέτοχοι, ἀνὰ ἑκατὸν ἐξήκοντα μετοχὰς ἕκαστος. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἐὰν ἐρωτήσωμεν ποῦ εἶναι ἡ πλειοψηφία, παρὰ τοῖς μετόχοις οἵτινες ἀντιπροσωπεύουσιν ἀνὰ χιλίας μετοχὰς ἕκαστος, ἢ παρὰ τοῖς μετόχοις οἵτινες ἀντιπροσωπεύουσιν ἀνὰ ἑκατὸν ἐξήκοντα μετοχὰς ἕκαστος, βεβαίως ἀποκριθῆσεται ἡμῖν ὅτι ἡ πλειοψηφία ὑπάρχει παρὰ τῇ μερίδι ἐκείνῃ τῶν μετόχων τῇ ἀντιπροσωπευούσῃ τὸ μεγαλειτέρον μέρος τοῦ ἐταιρικοῦ κεφαλαίου καὶ ἐπομένως διαθετούσῃ πλείονας ψήφους, ὅθεν ἐπεταί ὅτι ἡ πλειοψηφία δὲν ἀποτελεῖται ἐκ τῆς συγκεντρώσεως μεγάλου ἀριθμοῦ μετοχῶν εἰς δύο, τρία ἢ καὶ πλείονα πρόσωπα, ἀλλ' ἐκ τῆς συγκεντρώσεως τοῦ πλείστου τῶν μετοχῶν εἰς τὰ αὐτὰ ἢ καὶ κατὰ πολὺ μεγαλειτέρου ἀριθμοῦ πρόσωπα. Τοῦτο ὁμῶς τότε μόνον δυνάμεθα νὰ τὸ εἰπώμεν ὅποτε ἕκαστος μέτοχος δύναται ν' ἀντιπροσωπεύῃ τόσας ψήφους ὅσας κέκτηται μετοχὰς, ἢ δεκάδας ἢ εἰκάδας μετοχῶν, διότι, ἀν, δυνάμει τοῦ καταστατικοῦ τῆς ἀνωνύμου ἐταιρίας, ὁ ἀριθμὸς τῶν ψήφων ἃς δύναται νὰ διαθέτῃ ἕκαστος μέτοχος, ἦναι περιορισμένος εἰς δέκα μόνον, ὅσοσδήποτε καὶ ἀν ἦ ὁ ἀριθμὸς τῶν μετοχῶν ἃς κέκτηται ἢ ἀντιπροσωπεύει, ἐνῶ, δυνάμει τοῦ αὐτοῦ καταστατικοῦ, ὁ ἔχων τεσσαράκοντα μετοχὰς δύναται νὰ διαθέτῃ δύο ψήφους, τότε τὴν πλειοψηφίαν ὀφείλομεν νὰ τὴν ζητήσωμεν ὄχι εἰς τὰ ὀλίγα πρόσωπα τὰ συγκεντρώνοντα εἰς ἑαυτὰ τὸ πλεῖστον τῶν μετοχῶν, δηλαδὴ, ἐπὶ τοῦ παραδείγματος τὸ ὁποῖον ἀνεφέραμεν, εἰς τὰ ὀκτὼ πρόσωπα τὰ συγκεντρώνοντα εἰς ἑαυτὰ ὀκτὼ χιλιάδας μετοχὰς καὶ διαθέτοντα μόνον ὀγδοήκοντα ψήφους, ἀλλ' εἰς τὰ πενήκοντα πρόσωπα τὰ συγκεντρώνοντα ἕκαστον εἰς ἑαυτὸ τεσσαράκοντα μετοχὰς καὶ διαθέτοντα ἐπομένως ἑκατὸν ψήφους. Ἐὰν δὲ εἰς τοὺς πενήκοντα μετόχους τοὺς ἀντιπροσωπεύοντας τὰς δύο χιλιάδας μετοχὰς ἀναγνωρίσωμεν, ὡς ὀφείλομεν, τὴν

πλειοψηφίαν, πρέπει, ὡσαύτως, ν' αναγνωρίσωμεν ὡς ἀναγκαίαν συνέπειαν, καὶ τὸ δικαίωμα εἰς τὴν πλειοψηφίαν ταύτην, τὴν ἀποτελουμένην ἐκ τῶν $\frac{2}{10}$ τοῦ ἐταιρικοῦ κεφαλαίου, τοῦ διαχειρίζεσθαι καὶ διευθύνειν τὴν παρουσίαν τῶν ὀκτῶ μετόχων τῶν συγκεντρωνόντων εἰς ἑαυτοὺς τὰ $\frac{8}{10}$ τοῦ ἐταιρικοῦ κεφαλαίου. Ἐκ τούτου δὲ ἔπεται ὅτι ἡ πλειοψηφία ἐνυπάρχει ποτὲ μὲν εἰς τὰ πρόσωπα, ποτὲ δὲ εἰς τὰ κεφάλαια, τοῦθ' ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι, ἐνθα ὑπάρχει κυρίως συγκέντρωσις κεφαλαίων, αἱ διαιρέσεις εἰς πλειοψηφίας καὶ μειοψηφίας εἰσὶν ἀνέφικτοι ἢ, διὰ τὰ εἰπωμεν καλλίτερον, ἀνευ πρακτικοῦ ἀποτελέσματος.

Ἄλλως τε, λογικῶς ἐξεταζομένων τῶν πραγμάτων, καὶ ὀδηγούμενοι ὑπὸ τῶν μαθημάτων τῆς πείρας, εἶναι ἀδύνατον νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι εἰς τὰς ἀνωνύμους ἐταιρίας, τῶν ὁποίων τὸ σύνολον τῶν μετοχῶν, ἢ τοῦλάχιστον τὸ μέγιστον μέρος, εἰσὶν ἀνώνυμοι, δύναται νὰ ὑπάρχη ἀληθῆς πλειοψηφία, ἢ μειοψηφία, διὰ τὸν ἀπλοῦν λόγον ὅτι εἰς τὰς τοιοῦτου εἶδους ἐταιρίας δὲν ὑπάρχουσι, κατὰ τὴν ἀκριβῆ τῆς λέξεως σημασίαν, μέτοχοι, ἀλλὰ μετοχαί, τοῦτο δὲ εἶναι τόσον ἀληθές ὥστε οἱ μὲν πλειοψηφοῦντες σήμερον ἢ μειοψηφοῦσιν αὔριον ἢ παύουσιν ἀπὸ τοῦ νὰ ᾖναι μέτοχοι, οἱ δὲ σήμερον μειοψηφοῦντες δύνανται, μετ' ὀλίγον, νὰ πλειοψηφῶσι καὶ οὕτω νὰ παύσῃ τοῦ ἀποτελεῖν μέρος τῆς μειοψηφίας, ὥστε ὁ ἀγνόητος σκοπὸς δι' ὃν ὁ κύριος H. N. Στρούμπος ἐνόμισεν ὅτι, πρὸς τὸ συμφέρον ὄλων, πρέπει νὰ λαμβάνωσι μέρος καὶ αἱ μειοψηφαί εἰς τὴν διοίκησιν τῶν πραγμάτων τῶν ἀνωνύμων ἐταιριῶν, δὲν ἐπιτυχάνεται, ὅχι μόνον δι' ὃν λόγον ἀνεφέραμεν, ὅτι δηλαδὴ εἰς τὰς ἀνωνύμους ἐταιρίας δὲν ὑπάρχουσι κυρίως μέτοχοι, ἀλλὰ μετοχαί, ὅχι μόνον διότι ὁ πρὸ μιᾶς ὥρας μειοψηφῶν μέτοχος δύναται μετ' ὀλίγον νὰ ᾖ πλειοψηφῶν, ὁ δὲ πρὸ μιᾶς ὥρας πλειοψηφῶν νὰ ᾖ ὀλίγον ἔπειτα μειοψηφῶν, ἀλλὰ καὶ διότι αὐτὸ τὸ συμφέρον τῶν ἀνωνύμων ἐταιριῶν

ἀπαιτεῖ ἵνα ὁ κεκτημένος πλείονας μετοχὰς ἔχη πλείονα δικαιώματα ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς διαχειρίσεως τῶν πραγμάτων τῆς ἐταιρίας, διὰ τὸν ἀπλοῦν λόγον ὅτι ὅσον πλείονα κεφάλαια καταθέτει τις εἰς μίαν ἐταιρίαν, τόσον περισσότερον ἐνδιαφέρεται εἰς τὴν πρόοδον αὐτῆς, καὶ τόσον πλείονας φροντίδας καταβάλλει εἰς τὴν ὅσον ἐνεστὶ καλλιτέραν διαχείρησιν τῶν ὑποθέσεών της, ἐνῶ τὸ αὐτὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ αὐτὴ ἐπιμέλεια δὲν δύνανται, κατὰ γενικὸν κανόνα, νὰ ὑποτεθῶσιν εἰς τοὺς μετόχους ἐκείνους τοὺς συγκεντρώνοντας εἰς ἑαυτοὺς ἐλάχιστον μέρος τοῦ ἐταιρικοῦ κεφαλαίου.

Ἄλλ' ὑποθέσωμεν, πρὸς στιγμὴν, ὅτι ἕκαστος μέτοχος δύναται, ἐπὶ τῆ θάσει τῶν διατάξεων τοῦ καταστατικοῦ τῆς ἐταιρίας, νὰ διαθέτῃ τόσας ψήφους ὅσας κέκτηται μετοχὰς, ἢ δεκάδας, ἢ εἰκάδας μετοχῶν, ὅπερ, κατ' ἐμὴν γνώμην, καὶ λογικώτερον καὶ δικαιότερον (προσθέτω μάλιστα καὶ τιμιώτερον, καλῶς γνωρίζων ὅτι πολλάκις οἱ κάτοχοι μεγάλου ἀριθμοῦ μετοχῶν, μὴ δυνάμενοι νὰ ἔχωσιν εἰμὴ ὠρισμένον ἀριθμὸν ψήφων, διανέμουσι τὰς μετοχὰς των, εἰς πολλάκις φαῦλα πρόσωπα, οὐ μόνον πρὸς βλάβην ὑλικῶν συμφερόντων, ἀλλὰ καὶ πρὸς περιφρόνησιν αὐτῶν τῶν κοινοτέρων τῆς ἠθικῆς παραγγελμάτων.) Ἄς ὑπάγωμεν δὲ μακρύτερα καὶ ἄς ὑποθέσωμεν τὸ ἀδύνατον, ὅτι δηλαδὴ αἱ μετοχαί ὄλαι εἰσὶν ὀνομαστικά. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ δύναται τις τοῦλάχιστον νὰ ἐννοήσῃ πλειοψηφίας καὶ μειοψηφίας διαρκεῖς, ἐπομένως οὐδὲν κώλυμα ὑπάρχει, ἀφοῦ ἔχομεν συγχρόνως καὶ διαρκῶς συγκέντρωσιν κεφαλαίων καὶ προσώπων, ἵνα παραδεχθῶμεν ὅπως καὶ ἡ μειοψηφία ἀποτελῇ μέρος τῆς διοικήσεως. Ἄλλὰ ποία ἔσεται ἡ ἐν τῷ διοικητικῷ συμβουλίῳ θέσις τῆς μειοψηφίας αὐτῆς; Ἐὰν μὲν αὕτη συμφωνῇ καθ' ὄλα μετὰ τῆς πλειοψηφίας τότε συγχωνεύεται εἰς ταύτην καὶ ἀποτελεῖ μέρος αὐτῆς, ὥστε, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ἀνευ

ἀποτελέσματος πρακτικοῦ θέλει ἀποβῆ εἴτε ἡ μειοψηφία ἀποτελεῖ, εἴτε μὴ, μέρος τῆς διοικήσεως.

Ἐὰν δὲ ἡ μειοψηφία λαμβάνῃ θέσιν ἐπιτηρητικὴν, ἀπλῶς μόνον ἵνα μὴ οἱ δῆθεν πλειοψηφοῦντες ἐν τῷ συμβουλίῳ παραβαίνωσι τοὺς ὅρους τοῦ καταστατικοῦ, ἔργον τοιοῦτον θὰ παρήγαγεν ὅπως ἀντίθετα ἀποτελέσματα ἀπὸ τὰ ἐπιδιωκόμενα, δηλαδή τὴν ὅσον ἔνεστι καλλιτέραν διαχείρισιν τῶν ἐταιρικῶν πραγμάτων, διότι δυσκόλως ἐπιχειρήσις τις βιομηχανικὴ δύναται νὰ εὐδοκίμησῃ ὅποτε ἐν τῇ διαχείρισί τῶν συμφερόντων αὐτῆς οἱ διαχειρισταὶ ὑποβλέπουσιν οἱ μὲν τοὺς δέ. Ταῦτα δὲ ἀναφέρομεν ἐν παρόδῳ, διότι ἀρκεῖ, ἐπὶ τοῦ κροκειμένου, νὰ εἴπωμεν ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ νόμου εἰσὶν ἱκανὸν ἐχέγγυον τοῖς μετόχοις ὅπως οἱ διαχειριζόμενοι τὰ τῶν ἀνωτύμων ἐταιριῶν μὴ ἐνεργῶσιν αὐδεμίαν πρᾶξιν κατὰ παράβασιν τῶν ὅρων τοῦ καταστατικοῦ.

Ἐὰν ὁμως ἡ λεγομένη αὕτη μειοψηφία ἐγκαθιδρύεται ὡς ἀντιπολίτευσις, δηλαδή ὡς πολεμία πάσης ἐνεργείας τῆς πλειοψηφίας, τότε οὐδὲν ὀλεθριώτερον διὰ τὰ συμφέροντα καὶ τὴν πρόοδον τῆς ἐταιρίας, διότι ἡ μὲν πλειοψηφία, ἐνεργοῦσα ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν καθηκόντων τῆς, θέλει ἀποφασίζει καὶ ἐκτελεῖ πᾶν ὅ,τι νομίζει λυσιτελὲς τῇ ἐταιρίᾳ, ἡ δὲ μειοψηφία θέλει κηρύττει γεγονηεῖα τῇ φωνῇ ὅτι τὰ συμφέροντα τῆς ἐταιρίας διακυβεύονται, καὶ ὅτι ὀλίγου δεῖν καταστρέφεται ἄρδην καὶ αὕτη ἡ ἐταιρία, οἱ δὲ μέτοχοι, καὶ μεταξὺ τούτων οἱ ἀπλούστεροι, μὴ δυνάμενοι νὰ μαντεύσωσι ποῦ κεῖται ἡ ἀλήθεια, θέλουν τρέχει εἰς τὸ χρηματιστήριον ὅπως ἕκαστος πωλήσῃ τὸ ταχύτερον τὰς μετοχὰς του καὶ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸν ταραττοντα τὸν ὕπνον του ἐφιάλτην τῶν πλειοψηφιῶν καὶ μειοψηφιῶν.

Ἐκεῖ δέον νὰ ὑπάρχωσι καὶ πλειοψηφίαι καὶ μειοψηφίαι ἐνθα αὗται περιστρέφονται εἰς τὰ πρόσωπα, ὑπάρχουσι δὲ ἀντίθετα συμφέροντα, ἀλλ' ὅπου αἱ πλειοψηφίαι καὶ αἱ

μειοψηφίαι περιστρέφονται εἰς τὰ κεφάλαια, ἐπιδιώκεται δὲ ἐν καὶ μόνον πρᾶγμα, εἰς καὶ μόνος σκοπός, αὐτὸ τὸ συμφέρον τῆς ἐταιρίας, αἱ τεχνηταὶ διαιρέσεις εἰς πλειοψηφίας καὶ μειοψηφίας ἀντὶ νὰ ὑπηρετήσωσι τὰ συμφέροντα τῶν μετόχων θέλουν τάχιον ἢ βράδιον τὰ καταστρέψει.

Ἐπαναλαμβάνομεν ὁμως καὶ αὖθις ὅτι τὸ τῶν ἀνωτύμων ἐταιριῶν ζήτημα ὀφείλει νὰ ἐπασχολήσῃ σπουδαίως τὴν προσοχὴν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, διότι δὲν εἶναι μόνον ζήτημα ἰδιωτικὸν ἀλλὰ καὶ ζήτημα κοινωνικόν.

N. I. ΒΑΣΣΑΜΑΚΗΣ.

ΕΝ ΖΗΤΗΜΑ ΤΡΟΦΗΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Μόλις ἤρξατο ὁ Ρωσσο-Τουρκικὸς πόλεμος καὶ εὐθὺς τὰ σιτηρὰ ὑπερετιμήθησαν. Ἐν Λονδίῳ τὰ μὲν ἄλευρα τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ 24 σελινίων τῇ 6|18 Ἀπριλίου 1877 προεβιβάσθησαν εἰς 30 $\frac{6}{10}$ τῇ 3|15 Μαΐου 1877 (αὐξήσις 27 $\frac{1}{10}$ τοῖς 0|0), ὁ δὲ σῖτος τῆς Ἀμερικῆς μὲν ἀπὸ 52 σελ. εἰς 66, τῆς Ἀγγλίας δὲ ἀπὸ 52 σελ. εἰς 67 (αὐξήσις 27 τοῖς 0|0 καὶ 28 $\frac{3}{10}$ τοῖς 0|0). Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι, τοὺς ὁποίους δανείζομαι ἀπὸ τὸν *Economist* τῆς 5 Μαΐου 1877, δεικνύουσιν ὅτι ἤρχισεν ὁ κόσμος νὰ τρώγῃ τὸν ἄρτον του κατὰ τὸ τέταρτον καὶ πλέον ἀκριβώτερον ἢ πρὶν.

Βεβαίως τοῦ φαινομένου τοῦτου ὑπάρχουσι διάφοροι κατὰ χώρας βαθμοί. Ὅπωςδῆποτε ὁμως ἡ πυκνοτάτη τῆς Δύσεως πόλις δίδει τὸ σημεῖον τῶν μεγάλων διαστάσεων, τῶν ὁποίων εἶναι δεκτικὸς ὁ περὶ τὴν πρώτην ἐν γένει τῆς τροφῆς ὕλην ἐπιχειμένος τῇ Εὐρώπῃ κίνδυνος. Καὶ εἴμεθα μὲν ἐνώπιον προσεχοῦς νέας συγκομιδῆς δη-

μητριακῶν καρπῶν, μὴ λησμονήσωμεν ὅμως ὅτι ἡ παρελθούσα διετία, εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς συγκομιδῆς ταύτης, ἀνήκει εἰς τὰς μετριωτέρας μᾶλλον κατὰ μέσον ὄρον ἐσοδείας, ἐξ οὐπερ συνάγεται ὅτι αἱ ἀποταμιεύσεις εἶναι ἀσθενέστεραι, νῦν καὶ ὅτι αἱ περιπέτεια τοῦ πολέμου καὶ ἡ περαιτέρω ἐπέκτασις αὐτοῦ δύνανται νὰ χειροτερεύσωσι τοὺς ὄρους τῆς βιωτικῆς ὑπάρξεως ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέματος, ὡς καὶ ἐπὶ τόσων ἄλλων.

Διὰ τὴν Ἑλλάδα ἰδιαιτέρως ἐνθυμεῖται ὁ ἀναγνώστης ἐκ τοῦ προηγουμένου φυλλαδίου τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως (σελ. 141), ὅτι ἡ ἐν αὐτῇ παραγωγή τῶν δημητριακῶν ἐν γένει καρπῶν, κατ' ἀναλογίαν τοῦ πληθυσμοῦ, μόλις ἀναβαίνει εἰς $3 \frac{1}{10}$ ἐκατόλιτρα καθ' ἕκαστον ἄνθρωπον, εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ, κατὰ τοὺς ἐπιεικεστέρους μέσους ὑπολογισμοὺς, ἀπαιτοῦνται 5 ἐκατόλιτρα. Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἐλλείμματος τούτου ἡ Ἑλλάς ἐπρομηθεύθη ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς 2726889 κοιλὰ κατὰ τὸ ἔτος 1870, — 3756377 κατὰ τὸ 1871, — 3875311 κατὰ τὸ 1872, — 3083006 κατὰ τὸ 1873, — 3044091 κατὰ τὸ 1874. Ἴδου πῶς διανέμονται πρὸς ἑκάστην χώραν αἱ κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος προμήθειαι τῶν αὐτῶν εἰς κοιλὰ :

Χῶραι	Σῖτος	Αραβόσ.	Κριθῆ	Διάφορα	Ὅλον
Τουρκία	1377385	119352	127645	41557	1665929
Ρωσία	1095415	584	5780	200	1101977
Ρουμουν.	156453	91737	2879	698	251767
Ἀγγλία	298	14	13675		13987
Ἰταλία	4453	990	7		5450
Ἀυστρία	2933	350	1643		4926
Γαλλία	53				53
Ὅλον	2636990	213027	151619	42455	3044091

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου προκύπτει, ὅτι τὸ ὅλον σχεδὸν τῆς εἰς δημητριακοὺς καρποὺς εἰσαγωγῆς τῆς Ἑλλάδος προμηθεύεται ἐκ τῆς Ρωσίας, τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Ρου-

μουνίας. Ἐπὶ 3044091 κοιλῶν, γενικῶς τῷ 1874 εἰσαχθέντων ἐν Ἑλλάδι, 3017673 ἀνήκουσιν ὁμοῦ εἰς τὰς τρεῖς ταύτας χώρας. Ἐπομένως καθόσον ἀκριβῶς ὁ πόλεμος ἐνεργεῖται ἐν ταῖς τρισὶ ταύταις χώραις. ἡ μοναδικὴ πρὸς ἡμᾶς ἐμπορικὴ τῶν σιτηρῶν ὁδὸς πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς ἐπὶ τοῦ παρόντος πεφραγμένη εἴτε κατὰ συνέπειαν τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων εἴτε κατὰ συνέπειαν τῶν ἐντεῦθεν ἀπαγορεύσεων, ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν ἰδίως ἐποψιν. Πόσον θὰ διαρκέσῃ ἡ περιπλοκὴ αὐτῆ. Ἐγείρεται ὅμως τὸ ζήτημα, — πόθεν θὰ προμηθεύθῃ ἡ Ἑλλάς τὸν ἀναγκαῖον πρὸς συντήρησίν της σῖτον ;

Εἶναι βέβαιον ὅτι μέγα μέρος τῶν δημητριακῶν καρπῶν τῆς Ρωσίας ἀνήκει εἰς τὰς κεντρικὰς καὶ τὰς βορειοδυτικὰς αὐτῆς ἐπαρχίας. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐνῶ ἀφ' ἑνὸς ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ (ἐξαιρουμένης μόνως τῆς μεσημβρινῆς Ρωσίας) ἡ παραγωγή τῶν σιτηρῶν ἦτο κατὰ πολὺ κατωτέρα τῆς μέσης ἐνιαυσίας, ἀφ' ἑτέρου ἐν τῇ Ρωσικῇ Πολωνίᾳ καὶ τῇ κεντρικῇ Ρωσίᾳ ἦτο αὕτη ἀνωτέρα καὶ αὐτῆς τῆς κατὰ μέσον ὄρον καλῆς. Ἐπομένως ἡ διὰ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης καὶ ἡ διὰ τοῦ κέντρου, τῆς Εὐρώπης σιδηροδρομικὴ συγκοινωνία ἐξακολουθεῖ, τὸ γε νῦν ἔχον, τὴν ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς μεταφορὰν τῶν σιτηρῶν δύναται νὰ προστεθῆ καὶ οὐσιώδης, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, χερσαίας μεταφορᾶς κλάδος ὅσον ἀφορᾷ τὰ σιτηρὰ τῆς μεσημβρινῆς Ρωσίας, τοῦλάχιστον καθ' ὅσον ἐπιτρέπουσιν αἱ κινήσεις τοῦ κατὰ ξηρὰν πολέμου καὶ αἱ δαπάναι τῆς μετακομιῆσεως τῶν καρπῶν.

Ἐκ τοῦ ρεύματος τούτου πρώτη βεβαίως ὠφελεῖται ἡ Ἀυστρία, καθ' ἣν ἡ ἐγχώριος παραγωγή συνίσταται εἰς $4 \frac{2}{10}$ ἐκατόλιτρα περὶ ἕκαστον ἄνθρωπον, καὶ παρ' αὐτὴν ἡ Σαξωνία, καθ' ἣν ἡ ἐγχώριος παραγωγή περιλαμβάνει $3 \frac{8}{10}$ πρὸς ἕκαστον ἄνθρωπον· ἀλλ' ἀμέσως κατόπιον ἔρχεται ἡ Ἰταλία, καθ' ἣν ἡ παραγωγή καταπίπτει εἰς $2 \frac{6}{10}$ πρὸς ἕκαστον ἄνθρωπον. Ἀπαξ ὁμως σχηματισθῆ κλά-

δος τις τοῦ ρεύματος τῶν σιτηρῶν πρὸς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος, δὲν ὑπάρχει λόγος ἵνα μὴ περιμένη καὶ ἡ Ἑλλάς τὸ ἀναλογοῦν αὐτῇ μέρος. Τουλάχιστον ἡ εἰς αὐτὴν εἰσαγωγή (1874) τῶν εἰς ἄλευρα κατειργασμένων σίτων εἶναι ἱκανῶς ἐνδεικτικὴ, διότι ἐπὶ 780569 ὀκ. τὸ ἐν τρίτον σχεδὸν ἀνήκει εἰς τὴν Αὐστρίαν (237 547 ὀκ.).

Ἄλλ' ἡ κυριώτερα διεύθυνσις τῶν προσδοκιῶν τῆς Ἑλλάδος θὰ ἀποταθῆ πρὸς τὸν Ὠκεανόν. Ὑποθέτω ὅτι ὁ ἀρξάμενος πόλεμος διαρκεῖ πλείοτερον τοῦ ὅσον νομίζουσι οἱ ταχεῖς ὑπολογισταί του, καὶ ὅτι ἡ ἀρχαία τοῦ Βοσπόρου σιτοφόρος τῆς Ἑλλάδος ὁδὸς σταθερῶς παρακωλύεται ἐντεῦθεν. προσθέτω δὲ καὶ τὴν πιθανὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐνεστώσης περιόδου τῶν μετρίων ἐσοδειῶν· οἱ σῖτοι τῆς Ἀμερικῆς θὰ διέλθωσιν ἐκ τοῦ στενοῦ τοῦ Γιβραλτάρ, δυνάμενοι κατὰ πολὺ νὰ συναγωνισθῶσι πρὸς τοὺς διὰ τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους πρὸς τὴν ἡμετέραν μεσημβρίαν κατερχομένους, τόσον περὶ τὴν τιμὴν τῆς μετακομίσεως ὅσον καὶ τὴν ἐν γένει δαπάνην τῆς παραγωγῆς.

Ἦδη οἱ σῖτοι τῆς Ἀμερικῆς κατέλαβον ἐν Ἀγγλίᾳ τὴν θέσιν ἣν ἄλλοτε εἶχον οἱ σῖτοι τῆς κατὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον Ἀνατολῆς. Ἐπὶ τῆς ὅλης ἐν ἔτει 1876 Ἀγγλικῆς εἰς δημητριακοὺς καρποὺς εἰσαγωγῆς (44394000 στατῆρες), οἱ ἐκ τῆς Ρωσσίας καὶ τῆς Ρουμανίας περιωρίσθησαν σχεδὸν εἰς τὸ τέταρτον (10008000 στ.), ἐνῶ οἱ ἐκ τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν καὶ τῆς Ἀγγλικῆς Ἀμερικῆς ἀνέβησαν εἰς τὸ ἥμισυ σχεδὸν (21717000 στ.). Ὅθεν εἶναι νόμος κοινῶς ἀνεγνωρισμένος, ὅτι ὅσον ρεῦμα τι εἴτε ἐν τῇ φύσει εἴτε ἐν τῇ οἰκονομίᾳ ἐξογκοῦται τόσον ἀναπτύσσεται ἡ τάσις τοῦ πρὸς ποτισμὸν πλειόνων περιχώρων. Κατ' ἀρχάς, φυσικῶ τῶ λόγῳ, τὸ περὶ οὗ πρόκειται ἐξ Ἀμερικῆς καὶ ἄλλων ἐπι χωρῶν (Ἰνδία, Αὐστραλία κλπ.) σιταγωγικὸν ρεῦμα θὰ θεραπεύσῃ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἀγγλίας· ἀντικρὺ δὲ εἶναι ἡ Ἰσπανία καὶ ἡ

Γαλλία. Ἄλλ' ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν ἔχομεν ἤδη τὸ σύμπτωμα, διότι κατὰ τὸ 1874 ἐχορήγησεν ἡμῖν σχεδὸν τὰ τρία πέμπτα τῶν εἰσκομισθέντων ἐν Ἑλλάδι ἐξωτικῶν ἀλεύρων (427543 ὀκ. ἐπὶ 780569 γενικῆς εἰσαγωγῆς). Ἐμποδίζει ἵνα ἀνοιχθῆ πλείοτερον εἰς τὰ ὑπερωκεάνεια σιτηρὰ ἡ ὁδὸς τῆς Μεσογείου ;

Τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς φύσεως τῆς ἡμετέρας ἐμπορίας. Καθόσον αὕτη εἶναι ἐξόχος διαμετακομιστικὴ, εἰς τὸν χαρακτῆρα τῆς τοῦτον ἔγκειται ὁ μείζων σκόπελος τοῦ ὑπὸ μελέτην ζητήματος. Ἐξ ἱστορικῶν καὶ γεωγραφικῶν λόγων τὸ Ἑλληνικὸν ναυτικὸν ὑπερρετεῖ μᾶλλον τὴν μετὰξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως συγκοινωνίαν. Ὅθεν, καθόσον διακόπτεται ἐνεκα τοῦ πολέμου τὸ κράτιστον τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, διατρέχει τὸν κίνδυνον νὰ περιέλθῃ εἰς εὐρείαν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, κρίσιν. Ἐνῶ δὲ περιττὸν εἶναι νὰ σημειωθῆ ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ ἰσχυροτέρου ὀργάνου τῶν τελικῶν τοῦ ἔθνους προμηθειῶν, μὴ λησμονήσωμεν συγχρόνως ὅτι ἀποκαλύπτεται, κατ' ἐπανάληψιν ἤδη, μία τῶν κυριωτέρων ἀναγκῶν τῆς ἡμετέρας ναυτιλίας, ὅπως ἐπεκτείνῃ τὰ βλέμματά της καὶ τὰ μέσα της εἰς εὐρύτερον καὶ παγκοσμιώτερον ὀρίζοντα.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΜΕΤΑΞΟΠΑΡΑΓΩΓΗ.

Ἡ ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ δένδρου τῶν Σινῶν (συκαμινέα) καλλιέργεια τῆς μετάξης ἀνήκει εἰς τὴν μεγαλειτέραν ἀρχαιότητα. Πρὸ πέντε περίπου χιλιάδων ἐτῶν ἡ ἀπωτάτη κατὰ τὴν Ἀσιατικὴν ἡπειρον Ἀνατολὴ ἐγνώρισε τὴν βιομηχανίαν ταύτην, ἣτις, μεταβίβασθεῖσα διὰ τοῦ Βυζαντινοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τὴν Δύσιν, ἀπετέλεσεν ἐν ταύτῃ ἓνα

τῶν ὠραιότερων κλάδων τῆς οἰκονομικῆς τῶν νεωτέρων χρόνων δραστηριότητος.

Ἡ βιομηχανία αὕτη ἔχει τοῦτο τὸ ἰδιαιτέρον, ὅτι μεταξὺ τοῦ ἀνατολικοῦ καὶ τοῦ δυτικοῦ κόσμου ὑπάρχει διαρκὲς συναγωνισμός, χωρὶς τοῦτέστιν αἱ πρόοδοι τοῦ δευτέρου νὰ καταπονήσωσιν, ὡς συνέβη ἐπὶ τόσων ἄλλων θεμάτων, τὴν παραγωγικὴν τοῦ ἐτέρου ἐνέργειαν. Κατὰ τοῦτο ὑπάρχουσι πρόσφατοι καταστατικαὶ πληροφορίαι τῆς ἐν Ἀ ὄν Ἐμπορικῆς Ἐνώσεως, ἀπὸ τῶν ὁποίων ὁ Κ. *Toussaint Loua* δημοσιεῖει τὸν ἐπόμενον πίνακα. Χωρὶς νὰ λησμονήσωμεν, ὅτι ὅσον ἀπομακρύνονται αἱ πληροφορίαι αὗται ἐκ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης, τόσον στεροῦνται τῆς ἐπιθυμητῆς ἀκριβείας, περιοριζόμεναι τὸ πλεῖστον εἰς τὰ τοπικὰ πορίσματα μᾶλλον τῆς ἐξαγωγῆς, δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἡ ἀνατολικὴ μεταξοπαραγωγὴ εἶναι οὐσιωδῶς ἀνωτέρα τῶν κατωτέρω σχετικῶν ἀριθμῶν. Ὁ πωσδὴποτε ὑποτίθεται ὡς βάσις ἡ ἐν ἔτει 1872 παραγωγὴ, ἀπέναντι τῆς ὁποίας ἡ κατὰ τὴν τελευταίαν τετραετίαν 1873—76 συντελεσθεῖσα ἠκολούθησε τὴν ἐξῆς ἀνάπτυξιν :

	1872	1873	1874	1875	1876
Εὐρώπη	100	77	95	88	32
Ἀνατολή	100	201	284	222	191
Ἀποτάτη Ἀνατολή	100	103	115	115	134
Μέσος ὀρος	100	95	112	107	91

Ἐκ τοῦ πίνακος τοῦτου προκύπτουσιν δύο κεφαλαιωδέσταται παρατηρήσεις· ὅτι ἐν γένει ἡ μεταξοπαραγωγὴ τείνει ἀπὸ τοῦ 1874 εἰς ἐλάττωσιν καὶ ἰδιαιτέρως ἡ Εὐρωπαϊκὴ κατέπεσεν εἰς φοβερὸν τῶ ὄντι βαθμόν. Ὁ λόγος τῆς πτώσεως ταύτης ἀνάγεται εἰς τὴν σκληρὰν δοκιμασίαν, τὴν ὁποίαν ἀπὸ ἱκανῶν ἐτῶν διέρχεται ἐν Εὐρώπῃ ἡ ζωικὴ τοῦ ματαξοσκόληκος οἰκονομία. Δὲν ἐρευνῶ ἀν τὰ αἷτια τοῦ φαινομένου τοῦτου ἀνήκουσι μᾶλλον εἰς τὸ κλῆμα ἢ τὸν ἐκφυλισμὸν τοῦ ζώου. Σκοπός μου εἶναι οἱ

ἀριθμοὶ, συμπληροῦνται δὲ ὑπὸ τοῦ ἐπομένου ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς πίνακος, ὅστις δεικνύει τὰς ἐν τῇ τελευταίᾳ πενταετίᾳ τροπὰς τῆς μεταξοπαραγωγῆς κατὰ διαφόρους τῆς γῆς χώρας (ἐπὶ ὑπολογισμοῖς εἰς ἑκατοστύας χιλιογράμμων).

Χῶραι	1872	1873	1874	1875	1876		
Γαλλία(Αλγερία)	6,368	5,490	7,310	7,324	4,564		
Ἰταλία	31,250	23,360	28,600	26,060	9,930		
Ἰσπανία	1,714	1,300	1,316	1,454	855		
Πορτογαλλία	»	»	»	36	30		
Ἑλλάς	64	180	130	160	160		
Εὐρ. Τουρκία	} Βῶλος	} 333	340	370	228		
			Θεσσαλονίκη	350	630	569	420
			Ἀδριανούπολις	200	630	510	360
Ἀσιατ. Τουρκία	774	1,000	2,060	1,520	1,050		
Γεωργία, Περσία; Χορασάν	1,075	1,500	1,707	1,357	1,175		
Κίνα	1,000	3,170	4,000	3,100	3,100		
} Σαγκαί	} 26,310	} 27,119	} 33,732	} 35,974	} 35,250		
						Καντόν	7,510
Ἰαπωνία	7,210	7,199	5,970	6,790	11,500		
Ἰνδία	5,710	4,860	6,042	3,864	5,648		
Ὄλον	89,478	84,948	100,738	95,753	81,404		

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου ἐννοοῦμεν εἰδικώτερον τὰς διαστάσεις τῆς Εὐρωπαϊκῆς καταπτώσεως ἐν τῇ παγκοσμίῳ μεταξοπαραγωγῇ. Ἀπὸ 6,368 ἑκατοστύων χιλιογράμμων ἡ Γαλλία τῶ 1872, κατέπεσεν εἰς 4,564 τῶ 1876, καὶ ἀπὸ 31,250 ἡ Ἰταλία περιορίσθη εἰς 9,930, εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ Κίνα ἀπὸ 33,850 τῶ 1872 προεβιβάσθη εἰς 45,458 τῶ 1876 καὶ ἀπὸ 7,210 ἡ Ἰαπωνία ἀνέβη εἰς 11,500. Ἐν τῶ μεταξὺ δυνάμεθα νὰ σπουδάσωμεν καὶ τὰ καθ' ἡμᾶς ἰδιαιτέρως φαινόμενα τῆς μεταξοπαραγωγῆς, ἐφ' ὅσον οὐδαμῶς ἐμποδίζει ἡ σμικρότης αὐτῶν τὴν περί τῆς ἐνδεχομένης εὐρωστίας των κρίσιν. Τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ 64 ἑκατοστύων χιλιογράμμων τοῦ ἔτους 1872 ἡ Ἑλ-

λάς ανέβη εις 160 τῷ 1876, συνυπολογιζομένων δὲ καὶ τῶν ἐν τῷ πίνακι τριῶν Ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας (Βῶλος, Θεσσαλονίκη, Ἀδριανούπολις), ἀποτελοῦνται οἱ ἐξῆς μεταξύ τῶν δύο ἐτῶν ἀριθμοί: 397 ἑκατοστύες χιλιογράμμων τῷ 1872 καὶ 1097 τῷ 1876.

Ἡ δεινότης λοιπὸν τῶν καταστρεπτικῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς μεταξοπαραγωγῆς αἰτίων συνδέεται μᾶλλον πρὸς τὸ δυτικὸν τμήμα αὐτῆς. Σύμπτωμα ἀξιόλογον διὰ τοὺς μελετῶντας τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τοῦ κλάδου τοῦτου τῆς βιομηχανίας κατὰ τὰς ἡμετέρας ἐγγυτέρας πρὸς τὴν Ἀνατολήν χώρας.

ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΕΝ ΗΛΕΙΑ.

Ἡ Βουλὴ κατὰ τὴν 13 Δεκεμβρίου 1876 ἐψήφισε νόμον (ΦΠΑ') περὶ συνοικισμοῦ ἀλλοδαπῶν οἰκογενειῶν κατὰ τὴν θέσιν Ταβέρνα τοῦ δήμου Βουπρασίων τῆς ἐπαρχίας Ἡλείας. Ὁ νόμος ἰδίως ἀποτείνεται πρὸς εἶδος τι μεταναστευτικοῦ ρεύματος, τοῦ ὁποίου τὸν σκοπὸν ἐξεδήλωσαν παλαιοὶ ἐν Ἰταλίᾳ ὀμόφυλοι ἡμῶν. Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, πρόκειται μόνον περὶ οἰκογενειῶν· ὥστε καθ' ὅσον ἡ οἰκογένεια ἀποτελεῖται ὑπὸ τοῦ γάμου, δυνατὸν νὰ ὑπάρχωσι ἐργάται τῆς γῆς ἢ τῆς τέχνης ἱκανότατοι καὶ προθυμότεροι, πρὸς τοὺς ὁποίους ὁ Ἕλληνας νομοθέτης κλείει τὴν θύραν τῆς σχεδιασθείσης ἀποικίας, ἐκτὸς ἐὰν κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν ἐλαστικῶς ἐρμηνευθῇ ἡ φράσις τοῦ νομικοῦ γράμματος.

Ἐκ τῶν ἐν τῷ προμνησθέντι δήμῳ ἐθνικῶν γαιῶν, τῶν διὰ τοῦ διατάγματος τῆς 16 Ἰουνίου 1875 ἐξαιρεθεισῶν τῆς κοινῆς διανομῆς, σχηματίζονται κληροὶ τριάκοντα

στρεμμάτων, εἰς διὰ πᾶσαν συνοικισθησομένην οἰκογένειαν, πρὸς ἣν παραχωρεῖται, ἐπὶ καλλιέργειᾳ καὶ τελείᾳ ἰδιοκτησίᾳ, ἐξαρτωμένης τῆς τελευταίας ἐκ δύο μόνων ὄρων, ἦτοι—ἐὰν ὁ κληρὸς ἐγκαταλειφθῇ μέχρι τέλους 1881 ἐπανερχεται εἰς τὴν κυριότητα τοῦ δημοσίου ἀνευ τινὸς ἀποζημιώσεως διὰ τὰς τυχόν ἐπηνεχθεῖσας βελτιώσεις, μέχρι δὲ τοῦ ἔτους τούτου δὲν ἔχει ἡ οἰκογένεια τὸ δικαίωμα τῆς ἀπαλλοτριώσεως.

Ἐκτὸς τῆς γῆς χορηγοῦνται καὶ 400 δραχμαὶ πρὸς ἑκάστην τῶν ἐντὸς τοῦ ἔτους προσελευσομένων οἰκογενειῶν, ἵνα χρησιμεύσωσιν εἰς ἀνέγερσιν χωρικῆς οἰκίας καὶ πρώτην ἀποκατάστασιν αὐτῆς. Τὸ ποσὸν διαιρεῖται εἰς δύο ἴσας δόσεις, ἐξ ὧν ἡ μὲν καταβλητέα ἅμα τῇ ἀφίξει τῆς ἐποίκου οἰκογενείας εἰς Ἡλείαν, ἡ δὲ ἅμα ἀποπερατωθῶσιν οἱ τοῖχοι τῆς οἰκοδομῆς.

Τοιαύτη ἡ πρόνοια τοῦ νομοθέτου, εἰς ἣν προσθετέα καὶ ἡ περὶ ἀσκεποῦς τῶν παραχωρητέων γηπέδων. Προφανῶς πρόκειται περὶ τόπων ἀδένδρων. Μήπως ὅμως οὗτοι εἶναι ἐπιτηδειότεροι νὰ ἐλκύωσι τοὺς ξένους; Ἐπὶ τοῦ ὅλου τὸ κύριον τῆς μεταναστευτικῆς διευθετήσεως εἶναι οὐσιωδῶς ἔργον κυβερνητικόν. Ἐκ τῆς διοικήσεως ἐξαρτᾶται ἡ ἀπομάκρυνσις, πρὸ παντὸς, τῶν ἰδίων ἐαυτῆς δυσχερειῶν. Τοπικὰ συμφέροντα καὶ ἄλλα ἐλατήρια σπεύδουσι πολλάκις ἵνα περιπλέκωσι τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ξένων. Ἐν γένει ἀπαιτεῖται ἡ σύμπτωσις πολλῶν οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν ὄρων εἰς τελικὴν εὐόδωσιν τῶν ἐποικισμῶν.

Τὸ πόρισμα αὐτῶν εἶναι πολὺ μείζονος σημασίας τῆς δωρεᾶν προσφορᾶς τῆς γῆς. Τοιουτοτρόπως οὐδὲ ἡ ἀπόστασις τοῦ Νέου Κόσμου, οὐδὲ ἡ κλιματικὴ διαφορά καὶ τόσοι ἄλλοι λόγοι τοῦ ἀγνώστου ἐπηρρεάζουσι τὸ ὀσημέραι ἐπιτεινόμενον μεταναστευτικὸν ρεῦμα τῶν Εὐρωπαϊκῶν πληθυσμῶν. Ἐν διαστήματι 60 ἐτῶν ἀπὸ τοῦ 1815—1875 τὸ ρεῦμα τοῦτο μετεκόμισεν ἐκ τῶν παραλίων τῆς

Ἀγγλίας εἰς τὴν χώραν τῶν ἀντιπόδων 8,286,810 εἰ καὶ ὄρωπους. Ἡ γῆ ἐκεῖ δὲν δωρεῖται πωλουμένη δὲ, εἰς ἴσχυρα λαχίστας ἀληθῶς τιμὰς, συνοδεύεται ὑπὸ τοσαύτης γῆρας), τείας, ὅσην ἐξηγεῖ ἢ ὑπὸ τῆς ἐργασίας κατασκευαζομένη 397 ἰερά τῆς ἰδιοκτησίας σημαία. Ἴδου εἰς ποίας τιμὰς ἐπιζητῶντο τελευταῖον πρὸ τοῦς ἐποίκους αἱ γαῖαι κατὰ στρέμμα (1000 τετραγ. μέτρων), ἐν Καναδᾷ τῷ 1875 ἀντὶ 1 ½ τῶν δραχμῆς, ἐν τῇ μεσημβρινῇ Αὐστραλίᾳ ἀντὶ 3 περίπου δρ., ἐν Βικτωρίᾳ τῷ 1873 ἀντὶ 9 δρ. κλπ.

Ἡ μεταναστευτικὴ πολιτικὴ δὲν στηρίζεται τόσον εἰς ὑποσχέσεις, ὅσον εἰς τὴν ὑπαρξίν εὐρειῶν διὰ τοῦς προσερχομένους οἰκονομικῶν ὁδῶν. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται τίνος ἕνεκα παρ' ἡμῶν ὄλαι αἱ μέχρι τοῦδε ἀπόπειραι, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, ἀπέτυχον. Ὅταν τὸ τοπικὸν πνεῦμα ἀποδιώκη, τὸ γενικὸν ἀποδεικνύεται ἱκανῶς ἀμέθοδον καὶ ἀνίσχυρον, ἵνα ἐπιβάλῃ τοῦς ἀνωτέρους ὄρους αὐτοῦ.

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΛΕΙΨΥΔΡΙΑ.

Ἐχω ὑπ' ὄψιν πρόσφατον δημοτικὴν ἐξέλεγχον τῶν Ἀθηναϊκῶν ὑδάτων, τὰ πορίσματα τῆς ὁποίας εἶναι ἡκιστα ἐνθαρρυντικά. Ὑπολογιζομένου τοῦ ἐν τῇ δεξαμενῇ συγκεντρουμένου ὑδατος εἰς 650 δράμια, φόβος εἶναι μὴ ἢ ξηρασία τοῦ χειμῶνος ἐπενέγκῃ περαιτέρω ἔτι κατάπτωσιν τοῦ ποσοῦ τούτου. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος φθινοπώρου εἶχε καταπέσει τὸ ὕδωρ τῆς πόλεως εἰς 600 δράμια, καὶ ὁ χειμῶν 1875—76 ὑπῆρξεν ἐπὶ τοῦ ὄλου ὑγρότερος τοῦ χειμῶνος 1876—77.

Ἀλλ' ἢ λίαν προσεχῶς μέλλουσα αὕτη κατάστασις ἔχει πρὸ αὐτῆς ἑτέραν ἐν ἐνεργείᾳ νῦν τοῦ ὑδατος ἀπώλειαν. Διότι ἐκ τῶν ὑπαρχόντων 650 δραμίων ἀπόλλυνται 120—130 ἕνεκα τῆς κακῆς καταστάσεως τοῦ ὑδραγωγείου. Εἰς μάτην λοιπὸν ἠλπίσσαμεν ἐκ τῶν σιδηρῶν αὐτοῦ σωλήνων σταθερὰν οἰκονομίαν ὑδατος. Ποία διαχείρισις

εὐθύνεται πλειότερον, ἢ κατασκευάσασα ἢ ἢ ἐργαζομένη τὸ ὑδραγωγεῖον, ἀγνοῦ. Βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι διὰ μέσου αὐτῶν ἐλαττοῦται τὸ οὐδ' ἐπαρκὲς ὕδωρ τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὸ πέμπτον περίπου.

Τοιοτοτρόπως ἡ διαθέσιμος ποσότης τοῦ νῦν ὑπαρχοντος Ἀθηναϊκοῦ ὑδατος συνίσταται εἰς 520 δράμια, ἐκ τῶν ὁποίων μέρος εἶναι ἀντικείμενον ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας, μέρος ἐξεμισθώθη εἰς ἰδιώτας, καὶ μέρος ἀνήκει εἰς τὴν χρῆσιν τῶν 35 δημοσίων κρηνῶν. Τὸ πρῶτον περιλαμβάνει 120 δράμια, τὸ δεύτερον 441 ½, τὸ τρίτον 420. Ὡστε διὰ 520 δραμίων πρόκειται νὰ ἱκανοποιηθῶσιν ὀργανισμένοι ἤδη ἀνάγκαι 984 ½ δραμίων. Νομίζω ἀναπόφευκτον, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, τὴν οἰκονομικὴν διακονόνισιν τοῦ θέματος τούτου, διότι, ἵνα κρίνῃ τις μόνον περὶ τῶν μισθωσάντων τὰ 441 ½ δράμια, ἀστοχώτατον εἶναι νὰ λαμβάνηται παρ' αὐτῶν μίσθωμα ἄνευ τῆς συμπεφωνημένης τοῦ πράγματος παροχῆς. Ἀναλόγως δὲ πρέπει νὰ ἐλαττωθῇ ἀπανταχοῦ ἢ πρὸς ἰδιώτας χορηγουμένη ὑδατίνη ποσότης, πρὸς σχετικῶς ἀφθονωτέραν ὑπηρεσίαν τῶν δημοσίων κρηνῶν. Βαρεία ἢ στέρησις, ἀλλ' ὁ πολὺς λαὸς πρέπει νὰ προτιμηθῇ.

Ἐν γένει ὑποτιθεμένου, ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἀθηναίων ἀνέρχεται εἰς 70 χιλιάδας, ἢ ὑπάρχουσα ποσότης ὑδατος εἶναι ἑτελῶς ἀνεπαρκὲς πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ πληθυσμοῦ τούτου. Διὰ πᾶσαν χιλιάδα ἀνθρώπων μόλις ὑπάρχουσιν ἑπτὰ δράμια ὑδατος· ἕκαστος ἄς ὑπολογίσῃ τὰς συνεπείας. Ἀλλ' ὅ,τι εἶναι βέβαιον εἶναι τὸ ἐξῆς: ὅτι οἱ μεγάλην τῆς Παλλάδος τὴν πόλιν προσδοκῶντες πρέπει νὰ σταματήσωσιν ἐνώπιον τοῦ ὑδατίνου φραγμοῦ.

Ὁ φραγμὸς οὗτος δὲν εἶναι μόνον γεωλογικὸς, εἶναι καὶ διοικητικὸς καὶ ἴσως πλειότερον τοιοῦτος. Γνωστότατον εἶναι, ὅτι καθ' ὄλην τὴν μεταξὺ Πατησίων καὶ Λυκαβητοῦ πλευρὰν τῆς πόλεως, πολλαχοῦ κατὰ διαφόρους καιροὺς, ἐξεδηλώθησαν σημεῖα ὑπάρξεως ὑδατος ρέοντος ὑπογείως. Ἐρωτῶ—τί ἐνηργήθη μέχρι τοῦδε πρὸς κοινὴν χρησιμοποίησιν αὐτοῦ; Ἄς ἀπαντήσωσι τὰ θεμέλια τῶν οἰκοδομῶν, τὰ ὁποῖα μηχανικῶς τὸ καταπλακῶνουσι.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΔΕΙΓΜΑΤΑ.

Δύο τινά απαιτούνται ἐν ταῖς συντεταγμέναις χώραις πρὸς ἐπιτέλεσιν μεγάλων ἐθνικῶν ἔργων. Ἄνδρες καὶ χρέματα. Καὶ περὶ μὲν τῶν ἀνδρῶν δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ ὀμιλήσω. Ἀφίνω εἰς τὴν ἰκανότητα, τὴν τόλμην καὶ τὴν αὐταπάρνησιν νὰ ἐλθέσωσι τὰ κατ' αὐτούς. Περὶ δὲ τῶν χρημάτων, τῶν δευτέρων τούτων νεύρων τῶν πραγμάτων, ἐπιτραπέιτω μοι ἢ πρὸς τὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος προσφορὰ τῶν ἀνά χειρὸς φορολογικῶν δειγμάτων. Λαμβάνω αὐτὰ ἐκ χώρας, τὴν ὁποίαν, ἐν τῇ ἐν ἧ ζῶμεν δεκαετηρίδι, οἱ μὲν αὐτοκρατορικοὶ ὠδήγησαν ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς ἀβύσσου, οἱ δὲ φιλελεύθεροὶ ἔσωσαν καὶ ἀνεδιοργάνωσαν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1874 ὁ δημόσιος τῆς Γαλλίας θησαυρὸς εἰσέπραξεν 1,865,490,000 φράγκων, ἐκ τῶν ὁποίων 1,321,241,000 ἀνήκουσιν εἰς ἀρχαιοτέρους τοῦ Γαλλο-Γερμανικοῦ πολέμου φόρους, καὶ 544,249,000 εἰς φόρους ψηφισθέντας μετ' αὐτὸν, ὅπως ἐπουλωθῶσιν αἱ βαθεῖαι τῆς ἤττης πληγαί. Ἐκ τῆς τελευταίας ποσότητος 450,662,000, φρ. ἀνήκουσιν εἰς φόρους τοῦ 1871 καὶ 1872, καὶ 93,587,000 εἰς φόρους τοῦ 1873 καὶ 1874, εἰσπραχθέντας κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος.

Συγκρινόμενοι ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος οἱ νέοι τῆς τετραετίας φόροι πρὸς τοὺς παλαιοὺς ἀποτελοῦσι τὰ $\frac{2}{3}$ τῆς ὅλης Γαλλικῆς φορολογίας. Ἐν διαστήματι λοιπὸν οὕτω μικρῶ συνετελέσθη, μεθ' ὅλας τὰς πολεμικὰς καταστροφὰς καὶ τὰς ἐκ τούτων κοινωνικὰς καὶ οἰκονομικὰς συνεπείας, φαινόμενον ἐξόχως χαρακτηρίζον τὴν δύναμιν τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ. Ἐννοῶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναγεννήσεως καὶ τῆς πρὸς ταύτην συναθροίσεως ὅλων τῶν μέσων τῆς ἐθνικῆς ζωῆς, ὑπὸ ἓνα ὄρον — ἂν αὕτη ὑπάρχῃ. Ἐπομένως θέλω ἐξετάσει, πρῶτον μὲν, πῶς διανέμεται τὸ ὅλον τῶν εἰσπραχθέντων ἐν Γαλλίᾳ φόρων ἐν ἔτει 1874 κατὰ τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς βιομηχανικῆς δραστηριότητος, δεύτερον δὲ ποῖοι καὶ πόσοι νέοι φόροι ἐπεβλήθησαν κατὰ τὴν τετραετίαν 1871—74, ἵνα ἐπέλθῃ ἐξ αὐτῶν ἡ προμνησθεῖσα αὐξήσις τῶν εἰσπράξεων κατὰ 544,249,000 φρ.

Α.

Αἱ γενικαὶ εἰσπράξεις τοῦ δημοσίου τῆς Γαλλίας θησαυροῦ δύνανται νὰ καταταχθῶσιν εἰς 28 κατηγορίας, τῶν ὁποίων ἡ μὲν συλλήβδην χρηματικὴ σπουδαιότης ἀναπτύσσεται ἐν τῇ πρώτῃ τοῦ ἐπομένου πίνακος στήλῃ, ἡ δὲ ἀναλογικὴ γονιμότης ἀναφαίνεται ἐν τῇ δευτέρᾳ ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῶν φόρων τοῦ 1873 καὶ 1874 κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος πείρας.

		ἑκατομ. χιλ.	ἑκτμ. χιλ.
α)	Μεταγραφὰι, ὑποθήκαι κλπ.	φρ. 430,464	16,642
β')	Ποτὰ	» 348,000	24,133
γ')	Καπνὸς	» 298,769	—
δ')	Χαρτόσημον	» 152,000	11,123
ε')	Τελώνια διαφόρων πραγματειῶν	» 143,884	4,989
ς')	Γραμματόσημον	» 107,492	—
ζ')	Ἰθαγενῆς ζάκχαρις	» 106,425	4,157
η')	Συγκοινωνία	» 85,152	12,969
θ')	Διάφοροι ἔμμεσοι φόροι	» 47,300	1,364
ι)	Τελώνιον ἀποικ. ζακχάρως	» 32,904	1,260
ια)	Τελώνιον ἐπὶ τοῦ ἄλατος	» 20,428	—
ιβ')	Πυρίτις	» 12,309	—
ιγ')	Τελώνιον ξένης ζακχάρως	» 12,000	462
ιδ')	Χάρτης	» 10,520	498
ιε')	Φώσφορα	» 9,913	—
ισ')	Ἐμμεσοὶ φόροι ἐπὶ τοῦ ἄλατος	» 7,892	—
ιζ')	Κηρία	» 5,760	5,760
ιη')	Στατιστικὴ	» 5,397	—
ιθ')	Σάπων	» 5,333	5,333
κ')	Κιχώρη	» 4,985	—
κα)	Τελώνιον ἐλαίου	» 4,897	4,897
κβ')	Ναυτιλία	» 4,607	—
κγ')	Ξέναι ὑπηρεσίαι	» 3,955	—
κδ')	Διάφορα τελώνια	» 2,771	—
κε)	Ἀποστολαὶ ἀργύρου	» 1,366	—
κς')	Τελώνιον ἐξαγωγῆς	» 393	—
κζ')	Πετρέλαιον	» 304	—
κη)	Διάφορα δικαιώμ. ταχυδρομείου	» 78	—
	Ὅλον	φρ. 1,865,490	93,587

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀπογραφῆς προκύπτει, ὅτι τὸ σημαντικώτερον εἰσόδημα τοῦ δημοσίου θησαυροῦ τῆς Γαλλίας ἀνήκει εἰς τὴν ἐπὶ τῶν μεταβιβάσεων τῆς ἰδιοκτησίας μεσολάβησιν τῆς πολιτείας διὰ τῆς μεταγραφῆς, τῶν ὑποθηκῶν κ.τ.τ. ($430 \frac{4}{10}$ ἑκατομμύρια). Αἱ ἀπὸ τῶν μεθυστικῶν ποτῶν εἰσπράξεις (348 ἑκατομ.) ἔρχονται εὐθὺς κατόπιν. Ἡ τρίτη βαθμὶς ἀνήκει εἰς καταχρηστικωτέραν κατανάλωσιν, ἐπὶ τῆς ὁποίας γνωστὸν εἶναι τὸ ἐν Γαλλίᾳ ἰσχύον μολοπώλιον τοῦ καπνοῦ ($298 \frac{7}{10}$ ἑκατομ.). Οἱ τελωνιακοὶ δασμοὶ ὁμοῦ ὑπολογιζόμενοι ($218 \frac{1}{2}$ ἑκατομ.) ἔρχονται κατόπιν. Τὸ χαρτόσημον (152 ἑκατομ.), τὸ γραμματόσημον ($107 \frac{4}{10}$ ἑκατομ.) κλπ.—Ἐν γένει ἡ σχετικὴ γονιμότης τῶν φορολογικῶν πηγῶν εἶναι ἰδιαιτέρως ἐνδεικτικὴ καὶ ὡς πρὸς τὸ ποσὸν καὶ ὡς πρὸς τὸ διάστημα, ἐν ᾧ κατὰ τὰς περιστάσεις δύναται συντόμως νὰ λειτουργήσῃ. Ἐὰν ἡ ἰδιοκτησία εἶναι μᾶλλον εὐφορολόγητος, τὰ ἐλαττώματα εἶναι ἐλαστικώτερα, καὶ δύναται νὰ προσαρμοσθῶσιν εἰς εὐρύτερον κύκλον φορολογίας. Διαφέρουσιν αἱ μᾶλλον ἐπιβλητικαὶ ἀνάγκαι τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως, πρὸς τὰς ὁποίας μετὰ μεγίστης περισκέψεως πρέπει ὁ φόρος νὰ προχωρῇ.

Β'.

Κατὰ τὴν τετραετίαν 1871—74 ἐψηφίσθησαν ἐν Γαλλίᾳ δέκα καὶ ἐννέα φορολογικοὶ νόμοι, οἵτινες ἢ κατέστησαν παραγωγικωτέρους τοὺς προϋπάρχοντας δημοσίους πόρους ἢ εἰσήγαγον νέους. Ἐν τῇ κατωτέρω πρὸς ἕκαστον ἐκθέσει σκοπὸς εἶναι ἡ γενικὴ μᾶλλον, ἐπὶ δείγματι, διεύθυνσις τῆς φορολογικῆς μηχανῆς, παραλειπομένων τῶν εἰδικωτέρων λεπτομερειῶν.

α) Νόμος τῆς 8 Ἰουλίου 1871. — Δι' αὐτοῦ ἀυξάνονται οἱ ἐπὶ τῆς ζακχάρεως (ὅλων τῶν προελεύσεων) φόροι κατὰ τρία δέκατα. Ἐπὶ τῆς ἐκ τῶν ἐξηντημένων ζαχαρωδῶν καταπατίων ἐξαγομένης διὰ τῶν βαρυτικῶν μεθόδων ζακχάρεως 15 φρ. τὰ μὴ διὰ τὴν διόλυσιν προωρισμένα ζακχαρώδη καταπάτια φρ. 18. Καφφές εἰς κόκκους προερχόμενος ἐκ τῆς Εὐρώπης μὲν 170 φρ. ἔξωθεν δὲ αὐτῆς 150· ἐὰν οἱ κόκκοι εἶναι ἐψημένοι ἢ ἄλεσμένοι, 200 φρ. Κιχώρη (*chicorée*) ἐψημένη ἢ ἄλεσμένη 55 φρ. Τέξον ἐκ τῆς Εὐρώπης μὲν 260 φρ. ἔξωθεν δὲ αὐτῆς

200. Κακάον εἰς κόκκους ἐκ τῆς Εὐρώπης μὲν 120 φρ. ἔξωθεν δὲ αὐτῆς 100· τετριμμένον κακάον καὶ σοκολάτα 160 φρ. Πιπέρι, γαρύφαλα, κανέλλα, μοσχοκάρυδα 350 φρ. ἐκ τῆς Εὐρώπης, καὶ 300 ἔξωθεν αὐτῆς. Πετρέλαιον ἀκατέργαστον ἐκ μὲν τῆς Εὐρώπης 25 φρ. ἔξωθεν δ' αὐτῆς 20· καθαρισμένον ἐπίσης 37 φρ. καὶ 32. Οὐσία πετρελαίου ἐπίσης 45 καὶ 40. Ὅλοι οἱ ἀνωτέρω φόροι λογίζονται ἐπὶ βάρος 100 χιλιογράμμων. Καθ' ἑκατόλιτρον δὲ οἶνοι ἀπλοῖ 5 φρ., γλυκεῖς 20 φρ., ἀλκοὸλ 30 φρ., οἰνοπνεύματα 35 φρ. Κατὰ χιλιόγραμμον βανίλια 4 φρ. καὶ καπνός, διὰ λ]σμὸν τῶν ἰδιωτῶν εἰσαγόμενος, 36 φρ.

β) Νόμος τῆς 23 Αὐγούστου 1871.—Δι' αὐτοῦ ἐπεβλήθησαν νέοι φόροι σχετικῶς πρὸς τὴν μεταγραφὴν καὶ τὸ χαρτόσημον, καὶ ηὐξήθησαν οἱ προϋπάρχοντες ἐπὶ τούτων, συγχρόνως δὲ ἐπεβλήθη νέος φόρος ἐπὶ τῶν ἀσφαλειῶν. Ἐν δέκατον ἐπὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν εἰσπραττομένων ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τῶν μεταγραφῶν. Δύο δέκατα ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τῶν δικαιωμάτων τοῦ χαρτοσήμου ὅλων τῶν κατηγοριῶν (ἐκτὸς τῶν ἐγγωρίων ἢ καὶ ἀπὸ τῆς ἀλλοδαπῆς ἐμπορικῶν ἐγγράφων, τῶν ὁποίων ἡ φορολογία εἶχε προηγουμένως διπλασιασθῆ, τῶν ἀποδείξεων τῶν σιδηροδρόμων, τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, τῶν χρηματιστηρίων, τῶν ταχυδρομείων, αἵτινες ἐπεβαρύνθησαν εἰδικῶς διὰ χαρτοσήμου $\frac{1}{4}$ φρ. καὶ τῶν κυνηγετικῶν ἀδειῶν, τῶν ὁποίων τὸ τέλος ἐδιπλασιάσθη). Ἡ φορολογία τῶν ὑπὸ τὸν Γαλλικὸν νόμον ἢ ἐν Γαλλίᾳ ἀνοιγομένων κληρονομιῶν ἐκτείνεται εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς ἐν αὐταῖς ἐπὶ τῶν κινητῶν ἀλλοεθνεῖς ἀξίας πάσης φύσεως (ὀμολογίαι, δάνεια, τόκοι), ἐπίσης ἐπὶ τῶν ἐν Γαλλίᾳ δωρεῶν τῶν ἀξιῶν τούτων καὶ τῆς μεταβιβάσεως ἐν γένει αὐτῶν. Αἱ πράξεις τῆς ἀνοίξεως λ]σμῶν $\frac{1}{2}$ φρ. τοῖς ο]ο.δικαίωμα μεταγραφῆς. Ὡς πρὸς τὰς θαλασσίας ἀσφαλείας $\frac{1}{2}$ φρ. τοῖς ο]ο καθ' ἕκαστον συμβόλαιον ἐπὶ τῶν κυρίων καὶ τῶν παρεπομένων ἀσφαλίστρων. Ὡς πρὸς τὰς ἀσφαλείας κατὰ τοῦ πυρός 8 τοῖς ο]ο ἐπὶ τοῦ ἀθροίσματος τῶν ἀσφαλίστρων. Ἐὰν αἱ τελευταῖαι ἀσφάλειαι συνωμολογήθησαν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διὰ πράγματα εὐρισκόμενα ἐν Γαλλίᾳ ἢ ἀνήκοντα εἰς Γάλλους ἢ συνωμολογήθησαν ἐν Γαλλίᾳ διὰ πράγματα εὐρισκόμενα ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, πολλαπλασιάζεται τὸ σύνολον τῶν ἀσφαλίστρων ἐπὶ τῶν συμφω-

νηθέντων ἐτῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ ἀθροίσματος 8 τοῖς οἷο ἀνήκουσιν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον. Ἐπιβάλλεται δεκά- λεπτον χαρτόσημον εἰς τὰς τραπεζικὰς ἐπιταγὰς καὶ ἐν γένει εἰς ὅλας τὰς ἰδιωτικὰς παντὸς εἶδους ἐξοφλήσεις, γινομένης ἐπὶ τῶν τελευταίων ἐκπτώσεως 2 τοῖς οἷο πρὸς ἐκείνους, οἵτινες ἐκ προσιμίων χαρτοσημαίνουσι τὰ τοιαύ- της φύσεως ἔγγραφα των (καὶ ἐξαιρουμένων τῆς φορο- λογίας ταύτης τῶν ἐξοφλητικῶν σημειώσεων ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν ἔγγράφων, τῶν περὶ μικροτέρου τῶν 10 φρ. ποσοῦ ἀποδείξεων, ἐκτὸς ἂν πρόκειται περὶ πληρωμῆς τούτων εἰς λῆσμον μείζονος ὀφειλῆς, τῶν δημοσίων καὶ δημοτικῶν μισθοποδείξεων, καὶ τῶν ἀποδείξεων τῶν δη- μοσίων ὑπολόγων).

γ) Νόμος τῆς 24 Αὐγούστου 1871.—Δι' αὐ- τοῦ ἠϋξήθη τὸ τέλος τοῦ γραμματοσήμου τῶν ἐπιστο- λῶν καὶ ἄλλα τινὰ ταχυδρομικὰ δικαιώματα. Αἱ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς ἐπικρατείας κοιναὶ ἐπιστολαὶ, μέχρι βάρους 10 γραμμῶν, ὑποβάλλονται εἰς 25 λεπ. γραμματόσημον. Παραλείπω τὰς ἀναλογίας τοῦ περαιτέρω βάρους, καθὼς καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ παραλήπτου τῆς ἐπιστολῆς πληρωμῶν τοῦ γραμματοσήμου. Τὰ δειγμάτα μέχρι βάρους 50 γραμ- μῶν ὑποβάλλονται εἰς 30 λεπτῶν γραμματόσημον κλπ. Ἐπὶ τῶν ἐμπιστευομένων εἰς τὰ ταχυδρομεῖα χρημάτων δικαίωμα 2 τοῖς οἷο.

δ) Νόμος τῆς 1 Σεπτεμβρίου 1871. Δι' αὐτοῦ ἠϋξήθησαν τὰ ἐπὶ τῶν ποτῶν δικαιώματα καθ' ἕκαστον ἑκατόλιτρον ὡς ἑξῆς. Οἶνοι ἐν τοῖς βαρελίοις διὰ τοὺς νομοὺς ἀ κλάσεως 1 $\frac{1}{2}$ φρ., β' κλάσεως 1 $\frac{3}{4}$ φρ., γ' κλά- σεως 2 φρ., δ' κλάσεως 2 $\frac{2}{3}$ φρ. Οἶνοι ἐν φιάλαις 15 φρ. ἀπανταχοῦ. Ποτὰ ἐκ σικέρων, ἀπίων, ὑδρόμελι 1 φρ. Ἀλ- κοολικὰ ποτὰ φρ. 125· εἰς τὴν φορολογίαν δὲ ταύτην ὑ- πόκεινται καὶ οἱ οἶνοι οἱ ἔχοντες ἀλκοολικὴν δύναμιν ἀ- νωτέραν τοῦ 21ου βαθμοῦ. Ζῦθοι πρώτης ποιότητος 3 $\frac{3}{4}$ φρ. δευτέρας 1 $\frac{1}{2}$ φρ. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν φόρον τοῦ ἐπιτηδεύ- ματος, οἱ μὲν οἰνοπῶλαι ἐν δήμοις μέχρι 4 χιλ. κατοίκων 12 φρ.· μέχρις 6 χιλ. κατοίκων 16 φρ.· μέχρι 10 χιλ. κατ. 20 φρ.· μέχρι 15 χιλ. κατ. 24 φρ.· μέχρις 20 χιλ. κατ. 28 φρ.· μέχρι 30 χιλ. κατ. 32 φρ.· μέχρι 50 χιλ. κατ. 36 φρ.· ἄνω τῶν 50 χιλ. κατ. 40 φρ. Οἱ δὲ ζυθοπῶλαι 100

φρ. ἐν 11 νομοῖς καὶ 60 φρ. ἐν τοῖς ὑπολοίποις· οἱ δὲ ἔμποροι ποτῶν χονδρικῶς ἀπανταχοῦ 100 φρ.

ε) Νόμος τῆς 4 Σεπτεμβρίου 1871.—Δι' αὐτοῦ αὐξάνονται οἱ ἐπὶ τοῦ καπνοῦ, τῶν φωσφόρων, τῆς κι- χώρης, τοῦ χάρτου φόροι. Ἡ τιμὴ τοῦ καπνοῦ (cantine) μέχρι 2 $\frac{1}{2}$ φρ. καὶ 4—6 φρ. παρὰ τοῖς μικροπώλαις κατὰ τὰς διαφόρους περιφερείας· διατάσσεται δὲ ἡ κατασκευὴ καὶ καλλιτέρων ποιότητων, τῶν ὁποίων ἡ τιμὴ ὀρισθήσεται διὰ διατάγματος. Τὰ ἐν Γαλλίᾳ κατασκευαζόμενα καὶ τὰ ἐξωθεν εἰσλομιζόμενα (ἀνεξαρτήτως τῶν λοιπῶν τελωνι- ακῶν δασμῶν) φώσφορα καθ' ἕκαστον δοχεῖον, περιέχον μέχρι 50 τοιούτων, 1 λεπ. καὶ 5 χιλιοστὰ τὰ ξύλινα, καὶ 5 λεπ. τὰ λοιπὰ· μέχρις 100 τοιούτων, 3 λεπτὰ τὰ ξύλι- να καὶ 10 λεπ. τὰ λοιπὰ· διὰ πᾶσαν δὲ ὑπεράνω ἑκατο- στὴν ἢ τμήμα τοιαύτης 3 λεπτὰ τὰ ξύλινα καὶ 10 λεπ. τὰ λοιπὰ· ἐπὶ ἑκάστου δοχείου, πρὶν τεθῆ εἰς κυκλοφο- φίαν, κολλᾶται κορωνίς χαρτοσήμου, μαρτυροῦσα τὴν πλη- ρωμὴν τοῦ φόρου. Ἡ κατεργασμένη ρίζα τῆς κιχώρης 30 λεπ. κατὰ χιλιογράμμον. Ὁ διὰ τὰς ἐπιστολὰς παν- τὸς εἶδους καὶ σχήματος χάρτης, ὁ διὰ τὸν καπνὸν, ὀμεμ- βρανώδης παντὸς εἶδους, ὁ χνοώδης, 15 φρ. κατὰ χιλιογρ., ὁ πρὸς γραφὴν, τύπωσιν σχεδιάσματα, μουσικὴν κττ. χάρ- τος, ὡς καὶ ὁ δι' ἐπίστρωσιν λευκὸς, καὶ ὁ μαρμαρώδης τῆς βιβλιοδεσίας κττ. 10 φρ. καθ' ἑκατοστὴν χιλιογρ. Ὁ χον- δρὸς χάρτης, ὁ διὰ τύλιγμα ἢ ἐπίστρωσιν κοινὸς, ὁ χρω- ματιστὸς 5 φρ. καθ' ἑκατοστὴν χιλιογρ. Εἰσαγόμενα τὰ εἶδη ταῦτα ἐξωθεν πληρόνουσι περιπλέον καὶ τὸν κανονι- κὸν τελωνιακὸν δασμόν. Ὁ χάρτης τῶν ἐφημερίδων πλη- ρώνει περιπλέον 20 φρ. ἀνά πᾶσαν ἑκατοστὴν χιλιογράμμων.

ς) Νόμος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1871.— Δι' αὐτοῦ ἐπεβλήθη φόρος ἐπὶ τοῦ ἐν Γαλλίᾳ κατασκευα- ζομένου ἐλαίου τοῦ σχίστολίθου, καθ' 100 χιλιογρ. ἐν ἀκα- θαρίστῳ καταστάσει 5 φρ., καθαρῶ 8 φρ., καθαρωτάτῃ 10 φρ. Ἐπὶ τῆς ζακχάρεως τῆς διὰ τῶν βαρυτικῶν μεθόδων ἐκ τῶν ζακχαρωδῶν καταπατίων 15 φρ. καθ' 100 χιλιογρ. Ἐπὶ τῶν ἵππων τῆς ἵππασίας καὶ ἀμαξηλασίας 5—25 φρ. καὶ τῶν ἀμαξῶν 5—60, κατὰ τὰς πόλεις. Ἐπὶ τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν σφαιριστηρίων (billards) 60 φρ. ἐν Παρισίοις, 30 φρ. ἐν ταῖς πόλεσι· ταῖς περιεχούσαις κατοί- κους ἄνω τῶν 50 χιλ., 15 φρ. ἐν ταῖς ἄνω τῶν 10 χιλ.,

6 φρ. ἐν ταῖς ὀλιγανθρωποτέραις. Ἐπὶ τῶν διὰ συνεισφορῶν συντηρουμένων συλλόγων καὶ συνεταιρισμῶν (ἐκτὸς τῶν φιλανθρωπικῶν καὶ τῆς ἀλληλοβοηθείας, τῶν καθαρῶς ἐπιστημονικῶν, φιλολογικῶν, γεωργικῶν καὶ μὴ καθ' ἑκάστην συνερχομένων μουσικῶν) φόρος 20 τοῖς ο)ο ἐπὶ τοῦ ἀθροίσματος τῶν συνεισφορῶν, πληρονόμος ὑπὸ τῶν διαχειριστῶν, γραμματέων ἢ ταμιῶν. Ἐφ' ἑκάστης μεταβιβάσεως ὀνομαστικῶν τίτλων 50 λεπ. καὶ ἀνωτύμων 15 λεπ. καθ' ἑκατοστὸν φράγκων. ἡ φορολογία δὲ αὕτη ἐκτείνεται καὶ ἐπὶ τῶν ὀμολογιῶν τῶν νομῶν, τῶν δήμων, τῶν δημοσίων καθιδρυμάτων καὶ τῆς ἐταιρίας τῆς Ἐπακινήτου Πίστewς. Ἐφ' ἑκάστης θέσεως ἐπιβατῶν ἐν σιδηροδρόμοις, ἀμάξαις, ἀτμοκινήτοις κλπ. φόρος πρόσθετος 10 τοῖς ο)ο τῆς ἐν ἐνεργείᾳ τιμῆς· ἐπίσης δὲ καὶ ὡς πρὸς τὰ μετακομιζόμενα πράγματα.

ζ') Νόμος τῆς 22 Ἰανουαρίου 1872.— Δι' αὐτοῦ ἀυξάνουσι κατὰ δύο νέα δέκατα τὰ ὑπὸ τῶν ζαχαρέων πάσης πηγῆς πληρονώμενα δικαιώματα, ὑποβαλλομένων εἰς τὸν φόρον τοῦτον καὶ τῶν ἐν ταῖς ἀποθήκαις καὶ τοῖς ἐργαστηρίοις ποσοτήτων. Ὅρίζονται ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς χάριν τῆς ἐμπορικῆς καταστατικῆς 10 λεπτ. καθ' ἑκαστὸν δέμα ἢ σάκκον, 10 λεπτ. καθ' ἑκάστην χιλιάδα χιλιόγραμμων, 10 λεπτ. καθ' ἑκαστὸν κτήνος ζῶν ἢ μὴ. Ἐπὶ τῶν ξυλίνων φωσφόρων ἐγχωρίων ἢ εἰσαγομένων (ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐπὶ τούτων τελωνίου) 4 λεπ. καθ' ἑκαστὸν δοχεῖον, περιέχον μέχρις 100 τοιούτων, καὶ 4 λεπ. καθ' ἑκάστην ἑκατοστὸν ἢ τμήμα αὐτῆς ὑπεράνω.

η') Νόμος τῆς 30 Ἰανουαρίου 1872.— Δι' αὐτοῦ ἐπιβαρύνονται τὰ ἐπὶ ξένων πλοίων εἰσκομιζόμενα ἐμπορεύματα, ἐκτὸς τοῦ λιπάσματος guano, καθ' ἑκατοστὸν χιλιόγραμμων ὡς ἑξῆς: $\frac{3}{4}$ φρ. ἐὰν προέρχονται ἐκ τῆς Εὐρώπης ἢ τῆς Μεσογείου, $1\frac{1}{2}$ φρ. ἐὰν ἐντεῦθεν τῶν ἀκρωτηρίων Horn καὶ τῆς Καλῆς Ἐλπίδος, 2 φρ. ἐὰν ἐκεῖθεν αὐτῶν. Ἐπὶ τῶν δύο τελευταίων κατηγοριῶν προστίθενται καὶ 3 φρ. ὡς ἀξίς εἰκομίζονται ἐξ Εὐρωπαϊκῶν ἀποταμιευτικῶν καταστημάτων. Ἐπὶ τῶν ξένων ξυλίνων πλοίων δικαίωμα εἰσόδου 40 φρ. κατὰ τόνον, τῶν σιδηρο-ξυλίνων 50 φρ. καὶ τῶν σιδηρῶν 60 φρ. Ὡς πρὸς τὰ ἀτμοκίνητα ἐπιπροστίθεται καὶ τὸ σχετικὸν ἐπὶ τῆς μηχανῆς δικαίωμα. Διὰ

τὰ ἔξοδα τῆς προκυμαίας καθ' ἑκαστὸν τόνον ἀφ' ἑκάστου πλοίου προερχομένου ἐκ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Μεσογείου $\frac{1}{2}$ φρ. ἀλλαχόθεν 1 φρ.

θ') Νόμος τῆς 28 Φεβρουαρίου 1872.— Δι' αὐτοῦ ὀρίζεται τὸ δικαίωμα τῆς μεταγραφῆς τῶν εἰς αὐτὴν ὑποβαλλομένων νομικῶν πράξεων εἰς 5 φρ. ἐπὶ ποσοτήτων μέχρι 5000 φρ. (καὶ ὡς ἀξίς δὲν πρόκειται περὶ χρηματικῆς ἀξίας), εἰς 10 φρ. μέχρις ἀξίας 10,000 φρ., εἰς 20 φρ. μέχρις ἀξίας 20,000 φρ., διὰ πᾶσαν δὲ παιραιτέρω εἰκοσάδα χιλιάδων φρ. ἢ τμήμα αὐτῆς 20 φρ. Ἡ ἐξέυρεσις τῶν ἀξιῶν τούτων σπηρίζεται ἐπὶ τῶν ἐπομένων βάσεων: Ἐπὶ συγκροτήσεως καὶ παρατάσεως ἐταιριῶν, τὸ ἄθροισμα τῶν κινήτων καὶ ἀκινήτων ἐφοδίων τῆς ἐταιρίας ἀφαιρουμένου ἐξ αὐτοῦ τοῦ παθητικοῦ αὐτῆς· ἐπὶ τῶν μεταβιβάστικῶν πράξεων τῆς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀκινήτου ιδιοκτησίας καὶ τῶν μερίδων αὐτῆς, τὸ ἐν ταύταις δηλούμενον τίμημα, προστιθεμένων ὄλων τῶν βαρῶν ἐν κεφαλαίῳ· ἐπὶ τῶν γαμικῶν σύμβουλαίων τὸ καθαρὸν ἄθροισμα τῶν προσωπικῶν εἰσφορῶν τῶν μελλονύμφων· ἐπὶ τῶν διανομῶν τῶν κινήτων ἢ ἀκινήτων τὸ ἐνεργητικὸν αὐτῶν ἄθροισμα· ἐπὶ τῶν παραδόσεων τῶν κληροδοτημάτων, τὸ ἄθροισμα τῶν κληροδοτούμενων ποσοτήτων ἢ ἀξιῶν· ἐπὶ τῶν ὀλοσχερῶν ἢ μερικῶν ἐξαλείψεων τῶν ὑποθηκῶν, τὸ ἄθροισμα τῶν ἐνδιαφερομένων ποσοτήτων (προκειμένου δὲ περὶ ἀπλοῦ περιορισμοῦ τῆς ὑποθηκικῆς ἐγγραφῆς 5 φρ. δι' ἑκάστην πράξιν)· ἐπὶ παρατάσεων προθεσμιῶν, τὸ ἄθροισμα τῆς ἀναβαλλομένης ἀπαιτήσεως ἐπὶ κατακυρώσεων καὶ συμφωνιῶν τοῦ δημοσίου πρὸς οἰκοδομήν, ἐπισκευὴν, συντήρησιν, προμήθειαν, καὶ ἐπὶ τῶν σχετικῶν ἐγγυήσεων, τὸ δηλούμενον ἐν ταῖς πράξεσι ταύταις τίμημα ἢ κατ' ἐκτίμησιν τῶν ἀντικειμένων· ἐπὶ τῶν νέων τίτλων καὶ ἀναγνωρίσεων τῶν προσόδων, τῶν ὀπαίων τὰ δικαιόγραφα εἶναι μεταγεγραμμένα, τὸ κεφάλαιον τῶν προσόδων τούτων. Ἐπὶ τῶν λοιπῶν νομικῶν πράξεων τὸ ὑπάρχον δικαίωμα τῆς μεταγραφῆς διπλασιάζεται. Αἱ πωλήσεις ἐμπορικῶν καταστημάτων καὶ πελατειῶν ὑπάβλλονται εἰς δικαίωμα μεταγραφῆς 2 φρ. ἐπὶ τοῖς ο)ο. Αἱ συναλλαγματικαὶ καὶ ὄλα τὰ διαπραγματεύσιμα γραμμάτια, παρουσιαζόμενα εἰς τὴν μεταγραφὴν μετὰ τὴν διαμαρτύρησιν των, $\frac{1}{2}$ φρ. ἐπὶ τοῖς ο)ο.

ι) Νόμος τῆς 29 Φεβρουαρίου 1872.—Δι' αὐτοῦ ὀρίζεται ἡ τιμὴ τῶν πωλουμένων πρὸς τοὺς καταναλωτὰς συνήθων καπνῶν εἰς 12 $\frac{1}{2}$ φρ. τὸ χιλιόγραμμον, τροποποιοῦνται δὲ αἱ τιμαὶ τοῦ καπνοῦ *capitine*, καὶ μένουσιν αἱ αὐταὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης.

ιά) Νόμος τῆς 26 Μαρτίου 1872. — Δι' αὐτοῦ τὸ ἐντὸς τῶν πνευματωδῶν ποτῶν περιεχόμενον καθαρὸν ἀλκοὸλ (ὡς τοιοῦτον δὲ θεωρεῖται καὶ ἡ ἐν φιάλαις ἢ βαρελίοις ἀψινθος) φορολογεῖται καθ' ἑκατόλιτρον δι' 175 φρ. μετὰ προσθήκης δύο ἑκατοστῶν. Ἡ εἴσοδος τοῦ καθαροῦ ἀλκοὸλ, τὸ ὁποῖον περιέχουσιν ἢ ἀντιπροσωπεύουσι τὰ παντὸς εἶδους πνευματώδη ποτὰ, φορολογεῖται ὡς ἑξῆς: εἰς δῆμους περιέχοντας πληθυσμὸν 4—6 χιλ. κατ. 6 φρ: μέχρι 10 χιλ.: 9 φρ: μέχρι 15 χιλ., 12 φρ: μέχρις 20 χιλ., 15 φρ: μέχρι 30 χιλ., 18 φρ: μέχρι 50 χιλ., 21 φρ: ὑπεράνω τῶν 50 χιλ., 24 φρ. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς Παρισίους, τὰ πνευματώδη ποτὰ ἐν βαρελίοις 149 φρ. καὶ ἐν φιάλαις 199 φρ. Ψευδῆς δήλωσις περὶ τῆς ἀλκοολικῆς δυνάμεως τῶν πνευματωδῶν ποτῶν τιμωρεῖται διὰ δημεύσεως καὶ προστίμου 500—5000 φρ.

ιβ') Νόμος τῆς 29 Μαρτίου 1872.—Δι' αὐτοῦ οἱ ἔχοντες πολλὰ καταστήματα ἐπιτηδευματῖαι, ὁμοειδῆ ἢ ἑτεροειδῆ, φορολογοῦνται (οἷαδὴποτε καὶ ἂν εἶναι ἢ εἰς ἢν ἀνήκουσιν φορολογικῆ κατηγορίᾳ) διὰ παγίου φόρου ἀναλόγου πρὸς τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν ἢ τὸ ἐπάγγελμα, τὸ ὁποῖον ἐξασκοῦσιν ἐν ἑκάστῳ τῶν καταστημάτων τούτων. Ἐν γένει τὸ ἐπὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἐνοικίου στηριζόμενον μέτρον τοῦ φόρου τῶν ἐπιτηδευμάτων μετατρέπεται, σχετικῶς πρὸς τὰ προηγουμένως νενομοθετημένα, κατὰ τὴν πρώτην μὲν κατηγορίαν τῶν ἐπιτηδευματιῶν ἀπὸ τοῦ 15ου εἰς τὸ 10ον, κατὰ τὴν δευτέραν δὲ καὶ τρίτην κατηγορίαν ἀπὸ τοῦ 20ου εἰς τὸ 15ον.

ιγ') Νόμος τῆς 28 Ἰουνίου 1872.—Δι' αὐτοῦ ἐπιβάλλεται εἰς τὸ εἰσόδημα τῶν ὑποθηκικῶν δανείων φόρος 2 τοῖς 0]ο. Ὁ φόρος οὗτος ἐπιβάλλεται τῷ δανειστῇ, ἰθαγενεῖ ἢ ξένῳ, προρόνεται δὲ ὑπὸ τοῦ ὀφειλέτου, ὅστις τὸν ὑπολογίζει ἀντὶ ἀναλόγου καταβολῆς τῶν τόκων. Ἐὰν καθ' ὁποιονδήποτε τρόπον ὁ δανειστής ἐπιρρίψῃ τὸ ἔαρος εἰς τὸν ὀφειλέτην, τιμωρεῖται διὰ προστίμου 50—

1000 φρ. Ἐξαιροῦνται τῆς προκειμένης φορολογίας τὰ δάνεια ἐκεῖνα, δι' ἃ ἐξεδόθησαν ὁμολογίαι ἢ τίτλοι, ὑποκείμενοι εἰς τὸν ἐπὶ τῶν κινήτων ἀξιῶν φόρον.

ιδ') Νόμος τῆς 26 Ἰουλίου 1872.—Δι' αὐτοῦ φορολογεῖται εἰδικῶς ἡ εἰσαγωγή τῶν ἀκατεργάστων ὑλῶν. Τὸ δασμολόγιον περιλαμβάνει 382 ἀντικείμενα, αἱ ἀπὸ τῶν ὁποίων εἰσπράξεις ἐπιστρέφονται κατὰ τὴν ἐξαγωγήν εἰς 62 προϊόντα, ἐξ αὐτῶν κατασκευαζόμενα (νήματα, σάπωνες, κηρία κλπ). Ὡς προερρέθη, αἱ διαδικαστικαὶ κλπ. λεπτομέρειαι τοῦ νόμου τούτου, καθὼς καὶ τῶν ἑτέρων, διαφεύγουσι τὸν σκοπὸν τῆς προκειμένης μελέτης.

ιέ) Νόμος τῆς 29 Δεκεμβρίου 1873. — Δι' αὐτοῦ ὅλα τὰ πρὸς φωτισμὸν ὀρυκτὰ ἰθαγενῆ ἔλαια ἐπιβαρύνονται καθ' ἑκατοστὴν χιλιογράμμων, ὡς ἑξῆς: οὐσία αὐτῶν εἰς βαθμὸν 700° πυκνότητος καὶ 15° θερμότητος 44 $\frac{1}{2}$ φρ., ἔλαια καθαρισμένα εἰς 800° πυκνότητος καὶ 15° θερμότητος 34 $\frac{1}{2}$ φρ., ἀκατέργαστα ἔλαια διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς οὐσίαν (700°) 32 φρ., διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς ἔλαιον (800°) 22 φρ.

ις') Νόμος τῆς 30 Δεκεμβρίου 1873.— Δι' αὐτοῦ ἐπιβάλλονται πρόσθετοι φόροι ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων ἤδη ἐμμέσων τοιοιτοτρόπως 5 τοῖς 0]ο ἐπὶ τῶν φόρων ἐκεῖνων, τῶν ὁποίων ὁ νόμος ὀρίζει μόνον τὸ κεφάλαιον, ὡς π.χ. ἐπὶ τῶν προστίμων καὶ τῶν δικαστικῶν καταδικῶν 4 τοῖς 0]ο ἐπὶ τοῦ φόρου τῆς ζακχάρως, τῶν τελωνιακῶν δασμῶν καὶ λοιπῶν (ἐξαιρουμένου τοῦ χαρτοσήμου, τῶν φωσφόρων, τῶν θέσεων τῶν ἐπιβατῶν καὶ τῆς μεγάλης ταχύτητος τῶν σιδηροδρόμων καὶ λοιπῶν μέσων συγκοινωνίας). Τὸ εἰσαγόμενον πετρέλαιον καὶ ἐν γένει τὰ ὀρυκτὰ ἔλαια (θερμότητος 15°) ἐπιβαρύνονται διὰ τελωνιακοῦ δασμοῦ ἐπὶ τοῖς 100 χιλιογράμμοις ὡς ἑξῆς: καθαρισμένα (πυκνότης ἄνω τῶν 800°) 37 φρ., οὐσία (πυκνότης ὑπὸ τὸν 700°) 47 φρ., ἀκατέργαστα ἔλαια διὰ τὸ καθαρὸν ἔλαιον (800°) 37 φρ. διὰ τὴν οὐσίαν (700°) 40 φρ. Ἐὰν τὰ ἔλαια ταῦτα προέρχωνται οὐχὶ ἀμέσως ἐκ τῶν τόπων τῆς παραγωγῆς των, ἐπιβαρύνονται διὰ 5 περὶπλέον φρ. Ἐπὶ τῶν ἐγχωρίων σαπῶνων 5 φρ. (100 χιλιόγραμμα), οἱ δὲ κατασκευασταὶ αὐτῶν 20 φρ. ἐνιαυσίως δι' ἄδειαν ἐπιτηδεύματος. Οἱ ξένοι σάπωνες 5 φρ. ἐπίσης. Ἐπὶ τῶν παντὸς εἶδους κηρίων 25 φρ. (100 χιλιόγρ.) οἱ κα-

τασκευασταί αὐτῶν 20 φρ. ἐνιαυσίως· ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς πρώτης στεατίνης ὕλης 5 τοῖς ο]ο καὶ τῶν κηρίων 10 τοῖς ο]ο κατ' ἀξίαν.

ιζ') Νόμος τῆς 31 Δεκεμβρίου 1873.—Δι' αὐτοῦ τὸ δικαίωμα ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν οἴνων, ἐν βαρελίοις ἢ φιάλαις, δρίζεται καθ' ἑκατόλιτρον εἰς ἑπτὰ πληθυσμῶν κατηγορίας καὶ τέσσαρας φορολογικὰς κλάσεις ὡς ἐξῆς: ἐπὶ δήμων ἀπὸ 4—6 χιλ. κατοίκων 45 λεπ. 60, 75, 90· μέχρις 10 χιλ. κατ. 70 λεπ. 90, 115, 135· μέχρι 15 χιλ. κατ. 90 λεπ. 120, 150, 180· μέχρις 20 χιλ. κατ. 115 λεπ. 150, 190, 225· μέχρι 30 χιλ. κατ. 135 λεπ. 180, 225, 270· μέχρι 50 χιλ. κατ. 160 λεπ. 240, 265, 315· ἄνω τῶν 50 χιλ. κατ. 180 λεπ. 240, 300, 360. Ἐπὶ τῶν Παρισίων ὀρίζεται ἰδιαιτέρως 9 $\frac{1}{2}$ φρ. διὰ τοὺς ἐν βαρελίοις οἴνους, 16 φρ. διὰ τοὺς ἐν φιάλαις καὶ 4 $\frac{3}{4}$ φρ. διὰ τὰ σίκερα καὶ τὸ ὑδρόμελι ἐν βαρελίοις ἢ φιάλαις, τὰ ὁποῖα ἐν ταῖς λοιπαῖς κοινότησι, κατὰ τὰς προμνησθείσας κατηγορίας, φορολογοῦνται διὰ 40 λεπτῶν, 60, 75, 100, 115, 135 καὶ 150. Τὰ εἰσαγόμενα ἢ κατασκευαζόμενα ἔλαια (ἐκτὸς τῶν ὀρυκτῶν) ἐπιβαρύνονται, ἐπὶ τοῖς 100 χιλιογράμμοις, δι' 6 φρ. ἐν δήμοις πληθυσμοῦ 4—10 χιλ. κατοίκων, 7 φρ. μέχρις 20 χιλ. κατ., 8 φρ. μέχρι 50 χιλ., 10 φρ. μέχρις 100 χιλ., 12 φρ. ἄνω τῶν 100 χιλ.

ιη) Νόμος τῆς 19 Φεβρ. 1874.—Δι' αὐτοῦ αὐξάνει κατὰ τὸ ἥμισυ ἡ φορολογία τῶν ἐπὶ ταῖς ἐξωδίκοις πράξεσι μεταγραφῶν καὶ τοῦ χαρτοσήμου τῶν ἐμπορικῶν ἐγγράφων, τῶν ὁποίων ἡ κλίμαξ, ἀπὸ 500 μέχρι 1000 φρ., κατατέμνεται εἰς ἑκατοστύας, περιλαμβάνει δὲ καὶ τὰ μὴ ἐμπορεύσιμα χρηματικὰ παντὸς εἴδους ἐγγράφα, τὰ ὑπογραφόμενα ἢ πληρωτέα ἐν Γαλλίᾳ.

ιθ') Νόμος τῆς 21 Μαρτίου 1874.—Δι' αὐτοῦ ἐπιβάλλεται φόρος 5 τοῖς ο]ο ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῶν σιδηροδρόμων εἰσπραπτομένων κατὰ τοὺς ὅρους τῆς λεγομένης μικρᾶς ταχύτητος αὐτῶν, δυναμένων τῶν ἐταιριῶν νὰ αὐξήσωσιν ἀναλόγως τὰς τιμὰς τῶν δρομολογίων των. Ἐξαιροῦνται αἱ μεταξὺ τῶν ὀρίων τῆς ἐπικρατείας μεταβιβάσεις καὶ αἱ καθ' εὐθείαν πρὸς τὴν ἀλλοδαπήν. Δύναται δὲ ἡ κυβέρνησις νὰ περιλάβῃ προσκαίρως εἰς τὴν ἐξαίρεσιν καὶ τὰ σιτηρά. Ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν τεταριχευμένων κρεάτων προστίθενται εἰς τὸ τελώνιον καὶ 4 φρ. καθ' 100 χιλιογράμμοις.